

Ikt. sz.: MGB-42/21-3/2023.

MGB-10/2023. sz. ülés
(MGB-19/2022-2026. sz. ülés)

J e g y z ő k ö n y v

az Országgyűlés **Mezőgazdasági Bizottságának**
2023. november 13-án (hétfőn) 9 óra 34 perckor
az Országház Darányi Ignác termében (földszint 4.)
megtartott üléséről

Tartalomjegyzék

<i>Az ülés megnyitása, a határozatképesség megállapítása, a napirend elfogadása</i>	5
<i>A gabonatermesztők megsegítése érdekében az önköltségi árat legalább elérő állami gabonafelvásárlási program megvalósításáról szóló H/5746. számú határozati javaslat (Döntés képviselői önálló indítvány tárgysorozatba vételéről)</i>	5
<i>Hozzászólások</i>	5
<i>Határozathozatal</i>	7
<i>Dr. Nagy István agrárminiszter éves meghallgatása (Az Országgyűlésről szóló 2012. évi XXXVI. törvény 41. §-a alapján)</i>	7
<i>Dr. Nagy István tájékoztatója</i>	7
<i>Kérdések, hozzászólások</i>	16
<i>Dr. Nagy István válasza</i>	22
<i>További kérdések, észrevételek</i>	32
<i>További válaszadás, reagálás</i>	34
<i>Egyes agrártárgyú törvények deregulációs szempontú módosításáról szóló T/5885. számú törvényjavaslat (Részletes vita a HHSZ 44-45. §-a alapján)</i>	34
<i>Egyebek</i>	35
<i>Az ülés berekesztése</i>	35

Napirendi javaslat

1. A gabonatermesztők megsegítése érdekében az önköltségi árat legalább elérő állami gabonafelvásárlási program megvalósításáról szóló határozati javaslat (H/5746. szám)
(Dr. Tóth Bertalan, Dr. Gurmai Zita, Dr. Harangozó Tamás, Dr. Hiller István, Dr. Molnár Zsolt, Hiszékeny Dezső, Komjáthi Imre, Kunhalmi Ágnes, Szabó Sándor, Vajda Zoltán (MSZP) képviselők)
(Döntés képviselői önálló indítvány tárgysorozatba vételéről)

10.00 órától:

2. Dr. Nagy István agrárminiszter éves meghallgatása
(Az Országgyűlésről szóló 2012. évi XXXVI. törvény 41. §-a alapján)
3. Egyes agrártárgyú törvények deregulációs szempontú módosításáról szóló törvényjavaslat (T/5885. szám)
(Kormány - igazságügyi miniszter)
(Részletes vita a HHSZ 44-45. §-a alapján)
(Kijelölt bizottság)
4. Egyebek

Az ülés résztvevői

A bizottság részéről

Megjelent

Elnököl: Font Sándor (Fidesz), a bizottság elnöke

Czerván György (Fidesz), a bizottság alelnöke

Gyórfy Balázs (Fidesz), a bizottság alelnöke

Földi Judit (DK), a bizottság alelnöke

Dankó Béla (Fidesz)

Horváth István (Fidesz)

Kovács Zsolt (Fidesz)

Pócs János (Fidesz)

Mihálffy Béla (KDNP)

Bencze János (Jobbik)

Dócs Dávid (Mi Hazánk)

A bizottság titkársága részéről

Vásárhelyi Pál bizottsági munkatárs

Fodor Tímea ügyintéző-titkárnő

Meghívottak

Hozzászólók

Dr. Nagy István agrárminiszter

Dr. Répássy Róbert államtitkár (Igazságügyi Minisztérium)

Megjelentek

Rác András államtitkár (Agrárminisztérium)

Zambó Péter államtitkár (Agrárminisztérium)

Farkas Sándor államtitkár (Agrárminisztérium)

Dr. Pilz Tamás miniszteri biztos (Igazságügyi Minisztérium)

(Az ülés kezdetének időpontja: 9 óra 34 perc)

Az ülés megnyitása, a határozatképeség megállapítása, a napirend elfogadása

FONT SÁNDOR (Fidesz), a bizottság elnöke, a továbbiakban ELNÖK: Jó reggelt kívánok! Köszöntöm a bizottság tagjait, a munkánkat segítő tisztviselőket, köszöntöm mindazokat, akik figyelemmel kísérik bizottságunk nyílt ülését.

A napirendtervezetet a bizottság tagjai a szokásos módon megkapták. Kérdezem, hogy a napirendtervezet kapcsán van-e kérdés, észrevétel. *(Senki sem jelentkezik.)* Nincs. Szavazzunk róla! Kérdezem, hogy ki az, aki elfogadja ezt a tervezetet. Kérem, kézfeltartással jelezze! *(Szavazás.)* Ez többség. Ki az, aki tartózkodik? *(Szavazás.)* Egy tartózkodás mellett elfogadtuk a napirendet.

Bizonyára mindenki látta, hogy a mai napi ülésünknek az eredetileg is indokolt Nagy István miniszter úr meghallgatása a súlyponti kérdése, e közben két olyan feladatunk is generálódott, amelyet erre az ülésnapra javasoltam beiktatásra.

A gabonatermesztők megsegítése érdekében az önköltségi árat legalább elérő állami gabonafelvásárlási program megvalósításáról szóló H/5746. számú határozati javaslat (Döntés képviselői önálló indítvány tárgysorozatba vételéről)

Az első napirendi pont egy, az MSZP képviselői által benyújtott határozati javaslat tárgysorozatba vétele, sokan írták alá az MSZP frakciója részéről. Az indítványtevőket többször meghívtuk és kértük, hogy előterjesztőként valaki vegyen részt az ülésen. Még a legutolsó egyeztetéskor is azt mondták, hogy valaki biztosan részt vesz az ülésen, de egyelőre nem látunk előterjesztőt.

Hozzászólások

A benyújtott határozati javaslatot mindannyian láthattuk. Ehhez kapcsolódóan csak annyit szeretnék megjegyezni, hogy az előterjesztő különféle indítványokat tesz arra vonatkozóan, hogyan kell a mezőgazdasági gazdálkodókat, ezen belül a szántóföldi növénytermesztőket megsegíteni, ők gabonatermesztők elnevezéssel illetik ezt az ágazatot. Különféle pontokat sorol fel, hogy a kormánynak az előterjesztő véleménye szerint most azonnal mit kellene tennie.

Megjegyzem, hogy az indítványban felsoroltak egyikével sem értünk egyet ebben a formában. Értjük a szándékot, de tisztázni kell azt például, hogy a kormány haladéktalanul hirdessen meg és bonyolítsa le a gabonafelvásárlási programot. Ilyet az Európai Unióban ugyanis nem lehet, intervenció beavatkozási rendszer van. A mezőgazdasági ágazat a legszigorúbban szabályozott terület az Unió működési rendjében, azt is szabályozza, hogy mikor lehet egyáltalán intervenciót meghirdetni és a feleslegessé vált gabonakészleteket az adott államnak felvásárolni egy intervenció árán, de e fölött onnantól kezdve már nem az állam rendelkezik vele, hanem az EU rendeli el, hogy az adott tagországban intervenció alapként felvásárolt gabonával majd később mi fog történni. Az EU folyamatosan figyeli az intervenció áraküszöbszintet, és meg is határozza annak függvényében, hogy van baj vagy nincs baj az adott évben. Jelenleg ez 101 eurós árat jelentene, a mostani árfolyam 370-380 forint. Megjegyzem, hogy ennek több mint duplája jelenleg a tőzsdei ára, megnéztem direkt tegnap este az adatokat, mind a chicagói, mind az európai, amsterdami tőzsdét. Tehát igen-igen messze van az MSZP-frakció, az előterjesztők által kért intervenció felvásárlási ár a piaci ártól. *(Bencze János és Pócs János megérkezik.)* Tehát teljesen értelmetlen az indítványuk. Logikusan meg sem fogja hirdetni nyilvánvalóan az Agrárminisztérium,

de ha netán meghirdetné, akkor 101 euróért vásárolnák, miközben több mint duplája jelenleg a tőzsdei szintű árjegyzés, és ehhez képest el szoktak térni az egyedi üzletek.

Ugyancsak egy érdekes kérdéssel állnak még elő, azzal, hogy az agrárkamari tagdíjakat vállalja át az állam, mert szerintük ezek súlyos terhet jelentenek a gazdálkodókra. Megjegyzem, hogy a sok vita az agrárkamari díjakat illetően nem a gazdálkodóktól jött általában, hanem a különféle élelmiszer-forgalmazó cégektől, mert a jogszabály alapján az agrárkamari díjrendszer nagyon szofisztikált és különösen nem a termelőket sújtja. Az agrárkamari díj egy gazdálkodó életében éves költséget tekintve néhány százalékos. Én magam is gazdálkodó vagyok, tehát egész pontosan tudom, hogy mennyi ez a díj az éves árbevétel függvényében. Ez rendkívül elenyésző mértékű díj. Tehát nem gondolnám, hogy az agrárgazdálkodókat ennek a díjnak az esetleges átvétele hozná valami rendkívül kedvezményes helyzetbe. Érzelmi szempontokat figyelembe véve lehet ilyen indítványt tenni, de a logika és a működés szempontjából teljesen értelmetlennek látjuk. *(Dankó Béla és Horváth István megérkeznek.)* Ráadásul, ha belenyúlunk a kamari díjrendszerbe, az egy lavinát szokott elindítani annak következtében, hogy akkor még esetleg a határozati javaslat útján nem érintett szereplők is ugyanilyen kedvezményt kérnek, végül azt kérik, hogy az összes kamari díjat a multi áruházláncoktól kezdve mindenkinek az állam fizesse meg. Ez teljesen értelmetlen és kivitelezhetetlen, remélem, ezt mindenki érzékeli.

Az előterjesztő hiányában, talán helyette is megpróbáltam nagyon röviden összefoglalni, hogy milyen indítványt tettek, és hogy miért látjuk abszurdnak. Inkább érzelmileg befolyásoló és a mezőgazdasághoz nem értő kívülállókat esetleg együttérzésre sarkalló indítványt mutattak be, amelynek az ágazathoz ilyen értelemben nem sok köze van, mert azok, akik ebben a területben érintettek, pontosan tudják, hogy működik az agrárkamari tagdíjrendszer és az előbb említett intervenciós beavatkozási lehetőség, ha netán akkora lenne a baj. Mindemellett pontosan tudjuk, hogy 2019-20-tól kezdve milyen árnövekedés következett be a gabonatermelőknél a megtermelt gabona árában. Azt is tudjuk, hogy '22-től, '21 végétől milyen energia-, élők munkae-üzemanyagár-növekedés volt és milyen egyéb költségnövekedések történtek és azt is tudjuk, hogy gyakorlatilag 2022 szeptembere-októbere volt az a fordulópont, amikortól kezdve a kialakult mérhetetlen magas gabonaár egy lejtési szintre került és most a 120 ezer forint környéki árak visszajöttek olyan 80 ezer forint környéki árakra.

De ez már messze nem az a 30-40 ezer forintnyi ár, ami 2019-2020 környékén volt, és utána egy robbanásszerű áremelkedés történt meg. Tehát valóban, most alacsonyabbak valamilyen szinten a gabonaárak, de messze nem olyan alacsonyak, mint az árrobbanás előtt voltak, és azt is értjük, hogy ehhez költségnövekedések párosultak.

Mindezekkel együttesen a kormányzati képviselők többségének a véleménye az, hogy ennek a határozati javaslatnak a tárgysorozatba vételét ne támogassuk.

Kérdezem, hogy a jelen lévő képviselőknek van-e kérdésük, észrevételük ahhoz az indítványhoz, amelyet majdnem én terjesztettem elő jóformán az előterjesztő hiányában. *(Győrffy Balázs jelentkezik.)* Győrffy Balázs!

GYŐRFFY BALÁZS (Fidesz), a bizottság alelnöke: Köszönöm szépen, elnök úr. Annnyival egészíteném ki az Agrárkamarához kapcsolódó tájékoztatást, hogy a kamari tagdíj a nettó árbevétel 1,009 százaléka, tehát még százalékban is törtszámmal lehet kifejezni. Azon túl azt szeretném jelezni, hogy a kamara a saját hatáskörében az elmúlt esztendőben 3,5 milliárd forint kedvezményt adott a tagoknak a gazdasági nehézségekre alapozva. Ennyi kiegészítést szerettem volna csak tenni. Köszönöm.

ELNÖK: Igen. *(Czerván György jelentkezik.)* Czerván György alelnök úr is jelentkezett.

CZERVÁN GYÖRGY (Fidesz), a bizottság alelnöke: Köszönöm szépen, elnök úr. Tisztelt Bizottság! Tisztelt Jelenlévők! Az előterjesztés komolyságát mutatja az is, hogy gyakorlatilag elnök úr volt az előterjesztő.

Csak azért mondanám, mert van még egy kis időnk a miniszteri meghallgatásig, én emlékszem arra, hogy az MSZP-nek voltak komoly agrár szakemberei annak idején, 1998-ban, a 2000-es évek elején: Gráf József, Gógös Zoltán, Pásztohy András, lehetne sorolni. Nem értettünk egyet sok mindenben, de legalább lehetett vitatkozni. Én nem hiszem, hogy ők egy ilyen előterjesztéshez most adnák a nevüket; ez teljesen komolytalan, és azt mutatja, hogy a közös agrárpolitika rendszerét sem ismerik.

A szándék persze érthető, jó lenne, ha lenne ilyen lehetőség, de nincsen. Azonkívül egy csomó technikai dolog merül fel. Milyen önköltséget számol? A legrosszabb gazdálkodóét, országos átlagot, vagy mihez képest számolnak? Az lehetetlen. Nagyon sajnálom, hogy egy ilyen előterjesztés egyáltalán elkészülhetett, és mondom, maguk az előterjesztők sem veszik komolyan ezt az egészet. Köszönöm.

Határozathozatal

ELNÖK: Köszönöm szépen. További hozzászóló, kérdező? *(Nincs jelentkező.)* Ha nincs, akkor szavazásra teszem föl a H/5746. számú határozati javaslat tárgysorozatba vételét. Kérdezem, hogy ki az, aki egyetért a tárgysorozatba vétellel. Aki igen, az kézfeltartással jelezze! *(Nincs jelentkező.)* Nincs ilyen.

Bizottságunk egyhangúlag utasította el a tárgysorozatba vételt.

Engedjék meg, hogy ne nyissam meg most a további napirendi pontot, akár a 3. vagy a 4., az egyebek napirendi pontot, mert miniszter úr jelezte, hogy 10 órára pontosan érkezni fog. Most munkatársaimra nézek... *(Nincs jelzés.)* A miniszter úr érkezéséig szünetet rendelek el.

(Szünet: 9.46 - 9.55)

Dr. Nagy István agrárminiszter éves meghallgatása (Az Országgyűlésről szóló 2012. évi XXXVI. törvény 41. §-a alapján)

ELNÖK: Mivel a miniszter úr készen áll a munkára, kérek mindenkit, hogy foglaljon helyet. Megnyitom a 2. napirendi pontot, az Országgyűlésről szóló törvény értelmében a ránk szakmailag kirótt feladat, hogy az ágazatot vezető dr. Nagy István agrárminisztert meghallgassuk. Éves ciklusokban ezt mindig meg szoktuk tenni.

Köszöntöm miniszter urat. Több ciklusú miniszterről van szó, több ilyen ülésen vett már részt, mi több ennek a bizottságnak hosszú ideig oszlopos tagja volt, ezért ismeri a forgatókönyvet, amely szerint először megkérem a miniszter urat, hogy ismertesse a minisztérium elmúlt évi tevékenységét és az előtte álló feladatokra, kihívásokra vonatkozó elképzeléseit, utána a bizottság tagjainak adok lehetőséget kérdés, észrevétel megtételére, amelyre a miniszter úr reflektálhat, és ha még marad olyan kérdés, amely esetleg nem került kibeszélésre, akkor egy rövid második körben ezek megtételére is lesz lehetőségük a bizottság tagjainak. Szeretettel köszöntöm Nagy István urat. Megadom a szót.

Dr. Nagy István tájékoztatója

DR. NAGY ISTVÁN agrárminiszter: Köszönöm szépen, elnök úr. Nagy tisztelettel köszöntöm én is a bizottságot, és örülök, hogy együtt lehetünk, jó érzés

visszatérni ide a bizottsági keretek közé. Nagyon sok döntést hoztunk annak idején is és ez a bizottság mindig arról volt híres, hogy két lábbal a földön járva az embereknek, gazdálkodóknak olyan problémáival foglalkozott, amelyek megoldása a mindennapi életüket tette könnyebbé és eredményesebbé.

Örülök, hogy itt lehetek, és hadd kezdjem rögtön köszönetnyilvánítással. Nehéz és küzdelmes esztendő áll mögöttünk, sőt többes számban kell fogalmaznunk: esztendők állnak mögöttünk. Olyan kihívásokkal teli időszak, amit soha sem gondoltunk volna korábban. Azt, hogy erre gyors, operatív válaszokat tudtunk adni, szeretném megköszönni a bizottság minden tagjának. Köszönöm a munkájukat, azt, hogy partnerei voltak a minisztériumnak, partnerei voltak abban, hogy olyan döntéseket, rendeleteket, olyan törvényeket tudjunk alkotni, amelyek e nehéz időszakban a gazdálkodók számára valódi segítséget nyújtottak.

Hadd ragadjam meg a lehetőséget arra, hogy köszönetet mondjak rögtön az elején a magyar gazdatársadalomnak is, e kihívásokkal teli időszakban olyan példás helytállásról tett tanúbizonyságot, amelyért mindnyájan köszönettel tartozunk. Az, hogy a friss kenyér mindennap az asztalunkon van, nem egy magától értetődő dolog, de mégiscsak annak érezzük és ez nagyon rendben van. Ez azt jelenti, hogy ők mindennap tették a dolgukat, nem hátráltak meg sem a Covidtól, sem a háborús helyzettől, sem az energiaválság okozta nehézségektől, hanem termeltek, végezték a dolgukat. Ennek lett az a következménye, hogy soha, egyetlenegy pillanatra sem merült fel annak veszélye, hogy a mindennapi élelmiszer-ellátásunk biztonsága veszélyben forgott volna. Ha azt gondolják, hogy ez nem nagy teljesítmény, akkor tévednek. Ez a legnagyobb teljesítmény, ami lehet, mert soha egyetlen percben sem forgott fenn annak a veszélye, hogy ebből bárminemű ellátási nehézség is történhet.

Azért is fogalmaztam többes számban, hogy milyen kihívásokkal teli esztendőknél nézünk elébe, hiszen a Coviddal, a világvárossal kezdődött minden, amikor bekövetkezett, nem is gondoltuk, hogy létezhet olyan, hogy lezárulnak határok, létezhet olyan, hogy két határ között állnak a kamionok. Emiatt bizony hosszú távra előre kellett olyan stratégiai döntéseket hoznunk, amelyek segítik mind a termelőket az inputanyag-beszerzéssel, mind a feldolgozókat, legyen az csomagolóanyag vagy valamilyen kiegészítő anyag beszerzése, ami rendkívüli módon importfüggő.

Az a jó hírem ezen nehézségek közepette, hogy e nehézségekben megszilárdulnak az együttműködések, e nehézségek nagy teljesítményekre készítetnek bennünket, és a nehézségek miatt születtek gyakorlatilag olyan eredmények, amelyekre méltán büszké lehetünk; a társadalomban is. Az, hogy felértékelődik a hazai élelmiszer szerepe, hogy felértékelődik a mindennapi élelmiszernek a szerepe, a kihívásoknak köszönhető: ráirányította az emberek figyelmét arra, hogy mennyire fontos az, hogy legyen hazai termelés; ráirányította a figyelmet arra, hogy az élelmiszer-feldolgozóüzemeink kapacitásában, a feldolgozóipar kapacitásában van még teendőnk; ráirányította a figyelmet arra, hogy nemcsak hogy stratégiai ágazat az agrár- és élelmiszeripar, hanem nemzetbiztonsági ágazat is. Pontosan azért, mert hiába van pénz, hiába van arany, hiába van bármi, azt nem tudjuk elfogyasztani, az élelmiszert viszont igen.

És az a motiváció és az az alapigazság, hogy amíg ember lesz a Földön, addig enni és inni mindig kell, a termelők számára is ad egy olyan biztos alapot, amelyre a jövőjüket tervezhetik. Mert azért valljuk be, a Covid kellős közepén arról dönteni, hogy hosszú távon köteleződünk el, beruházunk, és megépítjük az új állattenyésztési telepeinket vagy korszerűsítünk mezőgazdasági beruházásokat, egy fantasztikus, bátor döntés. A nehézségek, úgy tűnik, bátor embereket szülnek, bátor döntéseket hoznak felszínre, és ez történt az elmúlt időszakban.

Azt gondoltuk, hogy a Covid után már semmi olyan nem jöhet, ami nehézséget okoz, és akkor kitört az orosz-ukrán háború, minden következményével együtt. Azért is örülök ennek a bizottsági meghallgatásnak, mert a nagy nyilvánosság előtt lehet elmondani nagyon sok olyan kérdést, amit az emberek nem értenek, nem tudnak, csak azt érzik, hogy megváltoztak a körülmények, hogy drágább lett az élelmiszer, hogy a kormány különböző fogyasztóvédelmi intézkedésekkel támogatja a vásárlókat. Kérdezik az emberek, hogy miért van erre szükség, és el kell mondani mindig, mindenkinek, hogy a háborúnak következménye van.

Nem véletlen az a kormányzati álláspont, hogy a békénél fontosabb dolog nincsen, mert a termeléshez, a munkához, a jövőhöz békére van szükség. Az, hogy a mindennapi életkörülményeink megváltoztak, a hosszú távú tervezhetőség, a kiszámíthatóság megváltozott, van az emberekben egy belső feszültség, egy bizonytalanság, bizony a háború következménye, mert minden nehézség gyakorlatilag a háborúra vezethető vissza. Ez egy nagyon komoly és nagyon fontos dolog, ezért itt erről nekünk is beszélni kell.

Egy kormányzatnak mi a feladata? Az, hogy ezeket a hatásokat nem nézheti tétlenül. Különleges helyzetünk van, mert háborús körülmény van, hiszen a szomszédunkban háború dúl, és ennek számos következménye van. Gyakorlatilag azért is különleges a helyzet, mert egy új európai uniós ciklus is elindult a közös agrárpolitika tekintetében; elindult, de a másik, az előző pedig zárult. Tehát egy kétéves átmeneti időszak utolsó pillanatait éljük akkor, amikor számot adunk arról, hogy hogyan használtuk el a vidékfejlesztési forrásokat, és számot kell adnunk arról, hogy milyen változásokkal, hogyan indul majd az új, és ezek bizony nagyon komoly munkára készítettek a minisztériumot.

Nyugodtan fogalmazhatok úgy, hogy az elmúlt időszak minisztériumi feladatainak homlokterében a közös agrárpolitika stratégiai terveinek elkészítése állt. Ez mindent meghatározott, hiszen az elkövetkező hét esztendő mezőgazdasági termelésének munkáit és eredményeit alapvetően határozza meg, hogy milyen eredményeket sikerült kitárgyalnunk, hogyan sikerült elfogadtatnunk ezt a stratégiai tervet, és hogy hogyan nézhetünk szembe a magyar gazdasággal, milyen segítséget tudunk nekik nyújtani a fejlődéshez, versenyképességük növekedéséhez.

Örömmel tudom önöknek jelenteni, hogy Magyarország tizenharmadikként tudta elfogadtatni a stratégiai tervét, és haza tudta hozni az európai uniós forrásokat a magyar gazdaság számára, soha nem látott mértékű mennyiségben. És akkor itt még egy hírről had számoljak be önöknek! Hallhatták többször, hogy nagyon fontos stratégiai döntése volt a magyar kormánynak, hogy amikor azt látta, hogy Covid-járvány van, történelmi méretű aszály van, háború a szomszédban, akkor felismerte annak igazságát, hogy a mezőgazdasági termelés, az élelmiszer-ellátás mennyire fontos kérdéssé válik. Ezért hozta azt a történelminek is nevezhető döntését, hogy az európai uniós forrásokhoz nemzeti társfinanszírozást társít, a nemzeti társfinanszírozás mértékét pedig a maximumra, 80 százalékra emeli.

Ilyen nincs máshol az Európai Unióban, Magyarország az egyetlen, aki ennyi forrással járul hozzá. Csak hogy értsék, és a méreteket láthassák: amit most szeretnénk megvalósítani az elkövetkező időszakban, az 2900 milliárd forint fejlesztési forrás a vidékfejlesztési oldalon, ebből 600 milliárd az Európai Unióból és 2300 milliárd hazai magyar nemzeti forrásból. A 80 százalékos társfinanszírozás így jelenik meg, és ez az, ami olyan méretű és mértékű, amelyben mindazt a versenyhátrányt, amit el kellett szenvednünk a korábbi időszakban, szeretnénk ebben a ciklusban megszüntetni, ledolgozni.

Fogalmazhatok úgy is, a célunk pontosan az, hogy mire 2027-et, igazából majd 2029-et elérjük, amikor lezárjuk ennek a hétéves európai uniós ciklusnak a végét,

addigra el tudjuk mondani azt, hogy a hozzáadott értéket meg tudjuk duplázni, a termés kibocsátását másfélszerezni, és az exportunkat 10 milliárdról 15 milliárd euróra tudjuk növelni. Azaz, hogy a magyar mezőgazdaság ne alapanyagból legyen csak önellátó, hanem a feldolgozott élelmiszerből is, megszüntetve azt a régi örökségünket és a hagyományokat, amivel küzdenünk kell, és ami teljességgel rányomta a bélyegét a magyar mezőgazdaságra; ez arról szólt, hogyan tudunk alapanyagot exportálni, és aztán a belőle feldolgozott készterméket pedig importálni.

Az export-import-mérlegünk így alakult, de az sem ennek a kormányzatnak az öröksége, hiszen annak, hogy a magyar mezőgazdaság alapanyag-termelésre volt visszanyomva, két nagy oka is volt. Az első ok a rendszerváltáskor keresendő, akkor, amikor a magyar cukorgyárakat, feldolgozóüzemeket, konzervgyárakat, az élelmiszeripart korszerűsíteni kellett volna, de az akkori kormánynak nem volt elegendő forrása erre, ezért a privatizáció mellett döntött. Viszont, akik megvásárolták, nem felújították, nem korszerűsítették, hanem egyszerűen bezárták vagy elbontották, és kivitték az alapanyagot az anyacégeikhez külföldre, és ott történt meg a feldolgozás. Ez volt az első olyan helyzet, ami hátrányos helyzetbe hozta a magyar mezőgazdaságot.

A második pedig az európai uniós források felhasználásához köthető, az első európai uniós ciklus forrásainak a felhasználásához, amikor szocialista-liberális kormányunk volt. Miért merem ezt egészen biztosan állítani? Azért, mert a lengyelek ekkor másként döntöttek, és ettől az időszaktól fogva mondható el az, hogy a lengyel importtermék elárasztja Magyarországot. Hiszen ők akkor az európai uniós forrásokból kiépítették járási szinten a hűtőházakat, a tárolókapacitásokat, a szárítókapacitásokat, a feldolgozóüzemeiket, és így tudtak megjelenni márciusban, áprilisban, májusban akár a krumplival, akár az almával, akár a hagymával, ami teljesen megdöbbsentette a magyar termelőket és a magyar fogyasztókat is. Ezt kell most ebben az időszakban ledolgoznunk. Arra szövetkezünk minisztériumi kollégáimmal és a kormánnyal, hogy ebben az európai uniós ciklusban le fogjuk tudni dolgozni ezeket a hátrányokat és az élelmiszer-szuverenitásunkat meg tudjuk védeni.

Nézzük, hogy miket is tettünk az elmúlt időszakban! Aszályveszélyhelyzeti operatív törzs alakult, amelynek nyilván rendkívüli döntéseket kellett hoznia a termelők érdekében. Több mint 50,6 milliárd forintot fizettünk ki a gazdák aszálykárainak enyhítésére, hitelmoratóriumot vezettünk be, 286,6 milliárd forintnyi mezőgazdasági hitel visszafizetéséhez igényeltek és kaptak 2023 végéig haladékot a magyar gazdálkodók, kormányzati kamatstop a kis- és középvállalkozások számára lett bevezetve, rendkívüli mezőgazdasági kamattámogatási programot hirdettünk, az Agrár Széchenyi-kártya folyószámlahitelhez egy 14 százalékpontos támogatást folyósítunk. Ilyenek a díjtámogatott növénybiztosítások, vagy épp a termelői vízgazdálkodást segítő beruházási pályázatok, a vidékfejlesztési programban már mintegy 86 milliárd forintot fizettünk ki a termelőknek az öntözési beruházásaik támogatásához.

Beszéltem arról, hogy a szomszédunkban háború van és ennek következményei vannak. Látjuk, hogy az energiaellátás terén milyen helyzeteket okoz, az élelmiszer-inflációt is lehet elemezni és sok-sok mindent még, ami közvetett és közvetlen módon mind-mind a háborúra vezethető vissza. Amikor számonkérjük a kormányzatot azt, hogy az élelmiszer-infláció miért Magyarországon volt a legnagyobb, amikor ezt kimondjuk és kijelentjük, akkor el kell mondani az elejét is az igazságnak, azt, hogy mert Magyarországon volt a legolcsóbb. Az energiaválság azonban, amikor a magyar élelmiszerek is vagy az importból származó termékek is ugyanazon az energiaáron kerültek előállításra, bizony ekkora növekedést okozott az élelmiszerárakban. A legalacsonyabbról felkerült, nem lett magasabb, mint máshol, a relatív árszint, csak az árnövekedés lett magasabb, pontosan azért, mert korábban olcsóbb volt, hiszen

rezsicsökkentett és rezsivédett energiával történtek az előállítások. Ez egy nagyon fontos dolog, amit figyelembe kell venni.

Ez a fogyasztói oldal, de nézzük, hogy a termelők oldaláról mit okoz a háború! A háború azt okozza, hogy az Európai Unió belső piaca teljes mértékben felborult. Az a normális működés, az a termelői és fogyasztói vagy vásárlói együttműködés, a hagyományos útvonalai a magyar gabonának, a magyar élelmiszernek megváltoztak. Helyébe lépett ugyanis a háború következtében a menekített termékek sora, amelyek jóval olcsóbbak, mint az európai uniós, nagyon szigorú minőségi és élelmiszerbiztonsági követelményeket támaztó előírásoknak megfelelően előállított magyar termék. Hiszen azért láthatjuk, Ukrajnában más a földszerkezet, a birtokméret, 300 ezer, 400 ezer, sőt 700 ezer hektáros egybefüggő szántóföldek és birtokok, latifundiumok vannak. Látjuk a csernozjom talaj előnyeit, a 8 méter vastag csernozjom talaj előnyeit, látjuk azt, hogy nemzetközi tőkebefektető társaságok a legmodernebb technológiát viszik be és valósítják meg és semmilyen előírásnak, európai előírásnak nem kell megfelelni. Tehát olyan növényvédő szereket, olyan GMO-s vetőmagvat és lehetne sorolni, mi mindent használnak, ami az ő előnyeiknek mondhatók és természetesen az európai termelők hátrányának, és ez okozza azt a különbséget, hogy akár 40 vagy akár 60 százalékkal olcsóbban tudnak termékeket bejuttatni az Európai Unió területére.

Miért döntött úgy az Európai Unió, mert hozzáteszem, nem magyar, hanem közös európai döntés, hogy szabadon áramolhat az ukrán termék az Európai Unió területére? Mert háborúban áll, megtámadták, ezért a tengeri kikötői le vannak zárva. Az a hagyományos útvonal, amely Ukrajnából kijuttatja a terméket, a tengeri útvonalon nem tud megvalósulni. Ezért nyíltak szolidaritási folyosók, azaz szárazföldön kell kijuttatni az ukrán mezőgazdasági termékeket Ukrajna területéről. Természetesen ezt támogatni kellett. Csakhogy a szolidaritási folyosó nem folyosóként kezdett üzemelni, hiszen a tengeri útvonalhoz képest a szárazföldi útvonal sokkal drágább. Az öt frontországban, az öt határ menti tagállamban még egészen olcsón megéri vasúton vagy közúton elszállítani ezeket a termékeket és így nem is drágulnak meg, megéri raktározni nálunk és aztán majd különböző spekulációkon keresztül valahogyan piacra juttatni. Ennek kellett véget vetni.

Egy bátor döntéssel a magyar kormány jelezte az Európai Uniónak, hogy itt belső piaci zavarok állnak fenn, a hazai termelők érdeke nagyon sérül, és kértük az intézkedést. Az Európai Unió ezt nem akarta meghallani, ezért az öt tagállam összefogott és az öt tagállam egyoldalú intézkedéssel gyakorlatilag megtiltotta az ukrán mezőgazdasági termékek saját országuk területére való behozatalát. Ekkor az Európai Unió is ébredt és jogszerűvé váltak az egyoldalú nemzeti döntések, hiszen rendeletileg az Európai Unió ezt elrendelte. Igen ám, csak ennek a határideje lejárt és a határidőt az Európai Unió nem volt hajlandó meghosszabbítani. Nem volt más lehetőség, nem volt más esély, mint az, hogy a magyar kormány, a magyar gazdák és a magyar fogyasztók érdekeit védve, újra egyoldalú döntéssel lezárja a kapuit az ukrán mezőgazdasági termékek előtt. Hozzáteszem, a tényleges szolidaritási folyosók működését támogatjuk, de szigorú kontrollal, ellenőrizzük ezeket. Beérkezik, belép az országba, csipet kap és nézzük, hogy el is hagyja-e az országot. Nem lehet, hogy teljességgel a magyar termelők terményei elől foglalják el a raktárkapacitást, nem lehet, hogy ez borzasztó nehéz piaci zavarokat okozzon.

De azt látjuk, hogy közvetett módon mégis okoz, hiszen Magyarország körülbelül dupla mennyiséget termel akár csak búzából is, mint amennyire neki szüksége van. Két-két és fél millió tonna búzánk eladásra vár. Akinek mi szoktuk eladni, akinek mi szeretnénk eladni, az természetszerűleg, hiszen a piac már csak így működik, az olcsóbbat keresi és az ukrán mezőgazdasági terméket választja. A gazdák

azzal kapcsolatos várakozásai, hogy milyen árszinten tudják értékesíteni a terményeiket, bizony csorbát szenved és ez komoly belső feszültséget okoz a gazdaságban. Ezt nem lehet tétlenül nézni, mindent el kell követnünk azért, hogy a normális piaci folyamatokat vissza tudjuk állítani és működésbe tudjuk hozni, hiszen komoly probléma az, hogy nem jut el az ukrán gabona a hagyományos piacaira. Komoly problémát jelent, hogy mire eljut Németországba vagy Spanyolországba az ukrán gabona, addigra megdrágul úgy, hogy a helyi termelőknek nem jelent valódi konkurenciát, csak nagyobb termékpalettát, kínálatbővülést.

Nagy problémánk nekünk van, akik közel vagyunk a határhoz, mert ide még megéri szállítani, és a szállítási költség nem drágítja meg úgy a terméket, hogy az a mi belső piacainkat ne rombolná szanaszét. Ezért nagyon nehéz ez a helyzet, és ezért kell továbbra is... Szeretném jelenteni a bizottságnak, hogy a magyar kormány álláspontja az, hogy továbbra is határozottan kiállunk a magyar termelők védelme érdekében, és továbbra is zárva tartjuk az ukrán mezőgazdasági termékek előtt a sorompót. Pontosan azért, hogy míg a magyar termelők nem tudják értékesíteni, nem tudják piacra juttatni a termékeiket, addig nem nyithatjuk meg az ukrán mezőgazdasági termelők előtt a raktárainkat és a piacainkat.

És van még egy ok. Ha valaki abból a szempontból nézi a mondandómat, hogy de nem az lenne-e az érdekünk, hogy jóval olcsóbban jussunk alapanyaghoz, nem lenne-e akkor gyorsabban olcsóbb a magyar élelmiszer - a kérdést így is föl lehet tenni -, akkor nagyon veszélyes vizekre kezdünk evezni, és nagyon nagy hibát követünk el, ugyanis, ha a rövid távú célok érdekében a magyar termelők érdekeit tönkretesszük, akkor nem lesz, aki megművelje a földet, és abban a pillanatban az importtermék nem olcsóbb lesz, hanem háromszor drágább, mint ha itthon állítanánk elő. Ez az első tétel.

A második tétel: az élelmezésbiztonság mindenekfelett áll. Kitehetjük-e a magyar vásárlókat olyan kockázatoknak, amelyek az Európai Unióban már betiltott növényvédő szerek használatát teszik lehetővé Ukrajnában? Kitehetjük-e a magyar vásárlókat annak a veszélynek, hogy ellenőrizetlen, GMO-s vetőmagból előállított termék érkezik a piacainkra? Muszáj megvédenünk mind a fogyasztók, mind a termelők érdekeit. Erre nem látunk egyelőre más esélyt és lehetőséget, mint azt, hogy felhívjuk az Európai Unió figyelmét arra, hogy a belső piaci zavarok tartanak.

Nemcsak arra hívjuk fel a figyelmet, hogy a zavart tart, hanem megoldásokat is javasolunk. Javasoljuk azt a megoldást, hogy hozzunk létre olyan állapotot, amely támogatja a tranzitot, támogatja, hogy eljusson az ukrán mezőgazdasági termék oda, ahol a hagyományos piacai vannak. Látjuk, hogy a helyzet nem könnyebbül, hiszen a hagyományos piacokon éppen most háború dúl, kitört a második konfliktus a régióban, és annak megint csak nagyon nehéz és beláthatatlan következményei vannak.

A jó hírem az - hogy ne pesszimistán zárjam ezt a részét az előadásomnak -, ha belegondolunk abba, hogy korábban is minden megtermelt búzaszemnek helye volt, akkor nyugodtan bízhatunk abban, hogy előbb-utóbb kiköveteli magának a piac újra, hogy minden búzaszemnek helye legyen. Tehát normalizálódnia kell ennek a felborult gabonapiacnak, normalizálódnia kell ennek a helyzetnek, és el kell jusson minden gabonaszem oda, ahol a fogyasztók vannak, és a fogyasztókra szükség van.

Nézzük meg, hogy a közös agrárpolitika stratégiai tervében mik a fő szempontok, milyen pillérek mentén alkottuk meg, hogy mire számíthatunk a következő időszakban! Négy fő pillér mentén strukturáljuk a következő időszak teendőit. Az egyik a gazdasági fejlődési pillér. Célja, hogy a mezőgazdasági és élelmiszeripari vállalkozások versenyképességének növelését tudjuk elérni, a piacra jutását tudjuk javítani, illetve a nemzetközi versenyben való helytállásuk fokozása. Ez az, ami azt jelenti, hogy hogyan lesz a magyar export 10 milliárd euró helyett 15 milliárd euró a 2029-30-as időszakra.

A második pillér természetesen egy nagyon kiemelten előtérben lévő szempont, ez a minőségi élelmiszer. Céljaink között szerepel az élelmiszer-önellátás biztonságának szavatolása, az egészségesebb és fenntarthatóbb fogyasztás mellett a minőségi élelmiszer-ellátás biztosítása a koncentrálnó termékpályákon. Nagyon büszkék vagyunk arra, hogy mi ezt a termőföldtől az asztalig nyomon követjük. Minden piacvédelmünk igazából ezen az elven alapul, s az a célunk, hogy ezt a jövőben is, továbbra is mindenképpen tudjuk erősíteni.

De nem mehetünk el amellett sem, hogy az a termőterület, amelyen gazdálkodunk, a jövőnk záloga, ezért a zöld jövő a harmadik pillér, tehát a klímaváltozáshoz alkalmazkodó és környezetkímélő gazdálkodás a természeti erőforrások megőrzésével, valamint teremtett világunk megőrzése, a klímaváltozás hatásainak enyhítése a gazdasági fejlődés mellett, hogy úgy tudjuk unokáinknak átadni a termőterületeinket, hogy azok jobb minőségűek, mint ahogy mi kaptuk, de közben pedig akár a precíziós gazdálkodás révén, akár az új digitalizáció és a robotizáció mellett olyan korszerű műszaki berendezésekkel tudunk gazdálkodni, amelyek ennek a minőségnek a megjavulását, megőrzését tudják eredményezni.

Természetesen van egy negyedik pillérünk, ez a megújuló vidék, ami két irányvonalat is foglal magába: egyrészt a vidéki települések fejlesztését, másrészt a generációs megújulást a gazdálkodásban, melynek célja a vidéki jólét növelése a meglévő humán- és infrastruktúra-korlátok kezelése által, valamint a vidék demográfiai megújítása a vidéki kistelepülések vonzerejének növelése mellett. Ez egy nagyon-nagyon fontos szempont, hiszen nekünk egyszerre kell küzdenünk azért, hogy gazdálkodó is legyen, az új generáció akarja az apáik örökét, akarjon belépni a termelésbe.

Nagyon nehéz helyzetben vagyunk, mert minden más iparág - a szolgáltatói szektor, a kereskedelmi szektor, az IT, és lehetne sorolni - nagyon színes léggömböket ereget: 13. havi fizetés, 14. havi bónusz, szabadságotlasi idők, nagyon magas fizetések. Ők valóban munkavállalók, akik adott időre mennek, aztán bezárják az ajtót, és hazamehetnek. A mezőgazdaság más: számos kihívás van benne, hiszen természeti erőforrások hatásai alatt kell gazdálkodnunk, és a jószágot mindennap meg kell etetni, még karácsony szent napján is. Látszódot ez a Covid-ban is, hogy addig, míg más ágazatok home office-ba vonulhattak, a mezőgazdaságban és élelmiszeriparban dolgozók ezt nem tehették meg. Itt biztosítani a generációváltást, hogy ez sikeres legyen és működjön, egy nagyon nehéz ügy.

De hadd mondjak csak egy apró példát zárójelként, hogy mennyire fontos nekünk! Az első pályázataink egyike - és most arról szeretnék majd beszámolni, hogy hogyan is jönnek sorra - pont az lesz, hogy hogyan tudunk a mezőgazdasági szakképző intézményeinknek, kutatóintézeteinknek olyan technológiai fejlesztési lehetőséget nyújtani, amivel vonzóvá tehetik az oktatást, amelyben a fiatalok úgy érezhetik, hogy ők megkülönböztetett helyen és szerepben vannak. És ezt az öntudatot nyújtunk is kell nekik a legkorszerűbb technológiával, a legjobb elhelyezéssel és a legjobb oktatói színvonallal, mert a jövő generációját, mindnyájunk mindennapi kenyerének előállítását képezzük, és nem lehet, hogy a fiatalok ne válasszák ezt a szakmát.

Nézzük, hogy 2021 és 2023 között milyen eredményeink voltak, hiszen beszéltem arról, hogy két év átmeneti időnk van; ennek a lezárása zajlik. Mintegy 3312 milliárd forintot ítéltünk oda e két év alatt. Ez óriási összeg! 404 milliárd forint támogatás került megítélésre az élelmiszeripari és a borászati beruházási projektekhez. A kertészeti ágazathoz kapcsolódóan 7000 támogatási döntés született közel 190 milliárd forint összegben. Az állattenyésztési ágazat beruházásait 3814 kedvezményezett esetében támogattuk közel 551 milliárd forinttal.

Fantasztikus érzés volt miniszterként megélnem azt, hogy amikor meghirdettük az állattenyésztési telepek korszerűsítését, a legnagyobb Covid-időszakot éltük, és mindenre gondoltam, csak arra nem, hogy több mint hat és félszeres igény érkezik be az állattenyésztési telepek korszerűsítése pályázaton, mint amennyit először rendelkezésre akartam bocsátani. Úgy gondoltam, hogy ha a legnehezebb döntést, a legbátrabb döntést ilyen nehéz időszakban meghozzák a gazdálkodók, akkor fel kell emelnünk a támogatás mértékét, a rendelkezésre álló összeget, és így alakult ki ez az 551 milliárd forint. Agrár- és élelmiszeripari beruházásokra 103 milliárd forintot fordítottunk több mint 5000 kedvezményezett részére. Új támogatási célként jelent meg a precíziós gazdálkodási technológiák támogatása, amelyet 100 milliárd forint keretösszeggel hirdettük meg, de ezt duplán túligényelték a gazdák és összességében mintegy 2634 termelőt részesítettünk 192 milliárd forint támogatásban. Ez a záloga annak, hogy hogyan lesz versenyképes a magyar mezőgazdaság.

Kiemelt feladat az öntözött területek növelése. Több mint 50 ezer hektár erdőt telepítettünk, mintegy 235 milliárd forintot fordítottunk rá, az öntözést pedig, az igénylők teljes egészét kielégítve, mintegy 86 milliárd forinttal tudtuk támogatni. Nagyon büszke vagyok arra, hogy a tanyákon élők életkörülményeit is tudtuk javítani és nagyon fontosak a környezettudatos gazdálkodás ösztönzésére összpontosító intézkedések, hiszen akár az AKG-, akár az ökotámogatások, mind-mind azt segítik, hogy hogyan tudjuk teremtett világunk minőségét megőrizni.

Az első pályázataink megjelenése jövő év tavasszal várható. Kérdezhetnék, hogy mire várunk. Azt gondolom, hogy ha egy kormány felelős döntést hoz, akkor abból indul ki, hogy le tudjuk-e zárni az átmeneti éveket. Le kell zárnunk, mérleget kell vonnunk, meg kell látnunk, hogy a rendelkezésre bocsátott források milyen hatékonysággal hogyan valósultak meg. Láthatjuk, milyen közgazdasági környezet vesz körül bennünket, a nagyon magas kamatok, a nagyon magas inputárak miatt nem akartuk elégetni ezeket a forrásokat. Azt is láthatják, hogy meghirdettük, hogy a gazdák tudjanak felkészülni erre, legyen egy ütemezett terv és ne egyszerre zúdítsuk rá az építőiparra az összes pályázati forrást, mert akkor az árakat felverik. Legyen meg egy tervezhetőség, egy szakaszosság, egy folyamatosság. Azt tudom mondani és jelenteni mindnyájuknak, hogy gyakorlatilag ez az első körös meghirdetés és '26-ban meghirdetjük még egyszer minden pályázati kiírást. Tehát tudjanak a gazdák felkészülni, tudjanak tapasztalatot nyerni és tudjanak az erőforrásokkal úgy gazdálkodni, hogy jó legyen. Azt reméljük, hogy jövőre már a kamatkörnyezet is megfelelő lesz, hogy az önrészeket a gazdák elő tudják teremteni és így egy olyan gazdálkodási módot és formát tudnak majd végrehajtani, amire mindnyájuknak nagy szüksége van. Ezért vártunk ezekkel idáig és azt is be kell vallanom, hogy folyamatosan tárgyalunk közben az Európai Unióval, a Bizottsággal, hogy az egyes szabályokat hogyan kell értelmezni és hogyan lehet az átmeneti nehéz években akár könnyítéseket kérnünk a különböző szempontokra.

Hadd villantsak fel önök számára néhány olyan kérdéskört, amelyre az elkövetkezendő időszakban kiemelt hangsúllyal fogunk figyelni! Az első ilyen kérdéskör a talajvédelem. Nagyon fontos, hogy a talajvédelmi irányelvünk meg tudjon valósulni. Nagyon fontos, hiszen egy korlátos jószágról beszélünk, soha nem lesz belőle több, mindig kevesebb lesz, ezért ezen a kevesebb talajon kell nekünk úgy gazdálkodni, hogy az eredményre vezessen, és az élelmiszer-ellátását az egész világnak biztosítani tudja. Ez egy nagyon fontos szempont lesz.

Ökológiai gazdálkodás. A nemzeti cselekvési terv az ökológiai gazdálkodás fejlesztésére elfogadásra került és nagyon örülök annak, hogy folyamatosan bővül az ökológiai gazdálkodásba bevont területeink nagysága. Az egyik fő célkitűzésünk, hogy 2027-ig 10 százalékos ökoterület-részarány elérése meglegyen a magyar

mezőgazdaságban. Azt látom a számok alapján, hogy ez egy reális elvárás, meg fogjuk tudni valósítani.

Néhány szó a legveszélyesebb helyzetekről: állategészségügyről, növényvédelemről. Az egész életünket meghatározza a bennünket körülvevő járványok időszaka. Korábban csak az állati és a növényi járvánnyal találkoztunk, de aztán a Covid miatt mi is belekerültünk ebbe. Az afrikai sertéspestis továbbra is jelen van, veszélyezteti sertésállományunkat, és bár mindent elkövetünk azért, hogy a vaddisznóállományban mentességet tudjunk elérni, amikor fellélegezhetnénk, azt látjuk, hogy a déli határainknál beüt a baj. Horvátországban olyan mértékű lett az afrikaisertéspestis-fertőzöttség a házisertés-állományban, ami nagyon komoly védelmi intézkedésekre sarkall bennünket. Utasítottam az országos főállatorvost arra, hogy külön tekintettel legyen ezen helyzetre. Jómagam is vele együtt, a főállatorvos úrral együtt a déli határsávban végigjártuk a sertéstartó telepeket, találkoztunk a gazdákkal, üzemeltetőkkel, tenyésztőkkel. Felhívtuk a figyelmet arra, hogy óriási a kockázat, mert eddig a magyar állategészségügy kiváló tevékenységének köszönhetően sikerült megőrizni a házisertés-állományunkat az afrikai sertéspestis-fertőződéstől. Ez az exportunkban óriási jelentőséggel bír, de ha nem tudjuk ezt a mentességi státuszt felmutatni, akkor az exportunk sajnos összedől.

De nemcsak az afrikai sertéspestis van jelen, hanem itt van a madárinfluenza is. Hallhatták, hogy éppen a napokban a keleti országrészben egy kacsanévelő telepünk elesett, tehát a mentességünk megszűnt. Sajnos ez mindig így van, tavasszal, amikor a költöző madarak visszaérkeznek és ősszel, amikor mennek és mások jönnek, sajnos a madárinfluenza vírusát mindig hozzák. Elrendeltük a zárt tartás előírását, de sajnos mindig előfordulhat. Ezért a pályázatainkat úgy állítottuk össze, hogy az állattenyésztési telepek állategészségügyi színvonalát tudjuk fokozni, növelni, mert mit sem ér bármilyen korszerű technológia, ha az állategészségügyi szabályokat vagy a szintet nem tudjuk arra a szintre emelni, hogy megvédjük az állatainkat ezektől a fertőzésektől.

Szeretném jelezni, hogy Magyarország részese annak a kutató teamnek, amely mind az afrikai sertéspestis elleni vakcinakifejlesztésben, mind a madárinfluenza elleni vakcina kifejlesztésében aktívan részt vesz. Erre nagyon büszke vagyok, várom az eredményeket. 10-12 féle verzió van jelen pillanatban az asztalon, hogy mit lehet elfogadni, melyik lesz aztán világszinten az elfogadott, nem tudni, de az tény, hogy rendkívül magas összeget kell fizetnünk azért, hogy ezt a mentességi státuszunkat fenn tudjuk tartani, mert abban a pillanatban, ha valahol felüti a fejét a madárinfluenza vírusa, ott azonnal zárlat van és az állatok kiirtása, illetve a szomszéd telepeknek is a lokalizálása zajlik.

Ha már az állategészségügynél vagyunk, meg kell említenem, hogy a PRRS-mentes státuszunkat ennek az évnek az elejére sikerült elérnünk. Ez megint csak egy olyan egyedülálló eredmény, amely nagyon sokat segített abban, hogy az afrikai sertéspestistől is meg tudjuk óvni az állományunkat, hiszen itt nagyon nagy genetikai előrehaladás, nagyon nagy technológiai előrehaladás történt és a kettő együtt pedig azt eredményezte, hogy az állategészségügyi státuszunkat tudtuk megőrizni jól.

Az antimikrobiális rezisztencia elleni küzdelemben is élen járunk, a KAP keretében pénzügyi támogatásokkal is segíteni kívánjuk az állattartókat, hogy ezt minél inkább be tudják tartani.

A zöld jövő koncepció keretében van egy vállalkásunk az Európai Unióban: 2050-re a felhasznált növényvédő szerek mennyiségét 50 százalékra csökkentjük; ez egy nagyon komoly vállalkás. Ha belegondolok, az Európai Unió területén használt hektáronkénti mennyiség 2,2, és azt kell mondjam, hogy Magyarországon pedig 1,6 kilogramm, tehát mi jól állunk ebben.

A vitánk az Európai Unióval abból áll, hogy mi a viszonyítási alap. Mindenki egységesen 50 százalékot csökkent, vagy a hollandok is a több mint 5 kilogrammnyi vegyszerfelhasználásból fognak majd visszajönni 50 százalékot. Ezt nem tartanánk fairnek, mert a mezőgazdaság termelésbiztonságát fönnt kell tartanunk. Itt alkuszunk, és itt mennek a különböző tárgyalások arra nézve, hogy hogyan is tudunk majd mindebből kijönni.

Mindezt a termelésbiztonságot szolgálják azok az informatikai fejlesztéseink, amelyek akár az elektronikus gazdálkodási napló keretében történnek, az elektronikus permetezési napló bevezetésével történnek vagy éppen az online pincekönyv bevezetésével. A digitális fejlesztésekben is olyan léptéket tudtunk elérni 2023-ban, ami azt mutatja, hogy a magyar mezőgazdaság fejlődésképes, a magyar mezőgazdaságban élők és dolgozók fejlődni akarnak, lépést akarnak tartani a kor kihívásaival. Mindez számomra azt garantálja, hogy azokkal a kihívásokkal, amelyek érnek bennünket napról napra, eredményesen fogunk tudni megbirkózni.

A bizottságot pedig arra kérem, hogy amikor hozzuk majd a rendeleteinket, törvényeinket, vagy ahogy most az agrársaláta is itt szerepelt, mind-mind értsék meg, és vegyék észre belőlük azt, hogy azok a mindennapokban felmerülő problémákra, a két lábbal a földön járó gazdálkodók problémáira megoldást kínálnak. Arra kérem önöket, hogy támogassák majd ezeket az elképzeléseinket. Köszönöm szépen megtisztelő figyelmüket.

ELNÖK: Köszönöm szépen én is miniszter úrnak a beszámolót. Nehéz helyzetbe hozott, miniszter úr, mert fölírtam magamnak néhány kérdést, erre megválaszolta már az előadásában, úgyhogy most a kérdés- és gondolat kifejtés lehetőségét a képviselőtársaimnak adom meg. Ki jelentkezik szólásra? *(Jelzésre:)* Bencze Jánost látom először. Megadom a szót.

Kérdések, hozzászólások

BENCZE JÁNOS (Jobbik): Tisztelt Elnök Úr! Köszönöm a szót. Tisztelt Miniszter Úr! Az első egy technikai kérdés: hány kérdést lehet feltenni, illetve milyen hosszan van időkorlátunk?

ELNÖK: Erről nem beszéltünk, de önmérsékletre kérek mindenkit. Nyilvánvalóan ne haladja meg az expozé idejét a felszólaló ideje.

DR. NAGY ISTVÁN agrárminiszter: Ha sok kérdés lesz, rövidebben válaszolok, ha kevesebb, akkor hosszabban.

BENCZE JÁNOS (Jobbik): Köszönöm. Én azt a gyakorlati módszert követtem, mivel tudtuk, hogy lesz ez a meghallgatás - mi részben országjárásban vagyunk -, így a gazdáktól hoztam be direktben a kérdéseket, amelyek úgymond szakpolitikaiak, és az ő aggodalmaikat tükrözik.

Nagyon örülnek a 80 százalékos fejlesztési pénzeknek, amit a magyar állam hozzátesz, de jelzik, hogy óriási gondok vannak, az életükért küzdenek, tehát per pillanat a megmaradásuk lesz a lényeg. Ők úgy érzik, hogy nagyon nehezen fognak tudni fejleszteni. Tehát azt jelzik a minisztérium felé, hogy náluk most az az első, hogy egyáltalán létezzenek, és a földet ne húzzák ki a talpuk alól a spekulánsok.

Az ukrán gabona egy örök téma. Annak idején belevágtunk. Értem, amit a miniszter úr mondott, értem, ami az előterjesztésben volt, de a gazdáknak olyan gyakorlati kérdésük van, hogy mi lett a sorsa ennek a beáramlott gabonamennyiségnek, mik lettek a vizsgálatok eredményei, és tényleg mi történt a gabonával. Erős a gazdák

gyanúja, hogy magyarán szólva megetették velünk az ő kárakra. Továbbra is nagyon örülnek neki, hogy megjelölik a szállítmányokat, kiérkeznek az országból, de mi a garancia rá, hogy a magyar határt átlépve, akár az uniós határt is átlépve nem rakják le, és nem fordítják vissza, vagy nem érkezik vissza kész- vagy félkésztermékként? Ez ugyanúgy piacromboló hatással és ugyanúgy káros hatással van a magyar jövedelmezőségre, a termelésre.

Közös pontunk miniszter úrral a méhészet. Itt a méhészek fejezik ki az aggodalmukat, és teszik fel a kérdést, hogy mit tesz azért a minisztérium és a kormány, hogy az EU-n kívülről érkező olcsó és kétes eredetű mézek ne tegyék teljesen tönkre a magyar méhészeti ágazatot. Mivel ebből a szakmából érkeztem, jelzem, a nagy termelő méhészetek lényegében tönkrementek Magyarországon, nagyon sok termelő méhész, aki húsz-harminc éven keresztül főállásban csinálta, kénytelen volt elmenni más munkahelyre dolgozni, több százezer fős méhállományokat számolnak föl vagy adnak el hobbistáknak. Tehát ez jelzi azt, hogy a szakma óriási gondban van. Volt-e átfogó mézvizsgálat a hatóságok részéről? Ha volt, mi lett az eredménye? Ugyanis Szerbiában olyan méz bukott meg a mézvizsgálatokon - nem tudom, miniszter úr értesült-e róla -, amelyik, nevezzük úgy, szépen kimondva, az egyik nagyon felhájpolt magyar mézcsomagoló üzemnek a terméke volt. Erről mit tud mondani?

Sertéstartás. Nagyon örülök, hogy kitért rá. Ma reggel, indulás előtt Baranyából kaptam kérdést a sertéstartóktól, illetve egy aggodalmukat jelezték, hogy ami Horvátországból beáramlik élő állat, az miféle ellenőrzésen esik át, és ott pontosan annak mi a menete, ugyanis nem érzik magukat biztonságban, hiszen az ő kamionjaik a horvát kamionok mellé parkolnak be úgymond a vágóhidaknál. Hogyan oldható az meg technikailag, hogy Horvátországban, köztudottan a Dráván túli területeken már ott tartanak, hogy igen súlyos fokozatú a sertéspestis, és Szerbiából húskészítmény sem mehet Horvátországba? A mieink nem ezt érzik, tehát veszélyben érzik a megélhetésüket, a jövedelmüket, amiért eddig megdolgoztak.

Egy örök téma az - a gazdák ezzel nagyon sokszor megkeresnek, gondolom önöket is -, hogy mi a helyzet főleg a Duna-Tisza közén a komplex vízmegtartó programokkal, ugyanis nem látják a költségvetési oldalon azt, hogy ezek olyan kiemelt támogatást érdemelnének a kormány részéről, hogy megvalósuljanak. A gazdák azt mondják, hogy már most is el vagyunk késve, és hogy jó lenne egy ilyen program, ami komplex, és akár a folyók duzzasztásával is járhat, és az elkövetkező száz évünket meghatározza a magyar megmaradás szempontjából.

És utolsóként, itt ez teljesen aktuális, miniszter úr említette a feldolgozást, hogy mennyire fontos: bezár a szigetvári konzervgyár, és 130 ember és közel 130 család megélhetése kerül veszélybe. Van-e valami stratégia arra, hogy ezen a helyzeten javítsunk? Tudom, hogy külföldi kézen volt, tudom, hogy anno ez egy rossz üzlet volt, mi is ezen a véleményen vagyunk. Itt egy olyan eset jön be, hogy a jelen aránya már a feldolgozott élelmiszer, mégis - nevezzük így - egy multi bezárja a konzervgyárát. Mi ennek az oka, és van-e rá megoldás? Köszönöm. Igyekeztem rövid lenni.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Pócs Jánosnak adok szók.

PÓCS JÁNOS (Fidesz): Miniszter úr, az utolsó gondolatvezetésére szeretnék felkéredzkedni, a növényvédőszer-felhasználás csökkentésével szembeni elvárásra. Szerintem a mezőgazdaságban az agrárium számára ez egy örök dilemma, hogy az Európai Unió valóban az egészségvédelmi elvárásról beszél-e vagy támaszt velünk szemben igényeket, vagy egyébként csak a piacszerzésről, mert aki a magyar agráriumban benne van, lehet az növénytermesztő, vagy lehet az kertész, az tudja,

hogy a jelenlegi növényvédelmi előírások betartása mellett az atkától és a levéltetűtől lehetetlen megmenteni; akkor tudjuk megmenteni, ha az időjárás segít.

Jelenleg olyan pocokáradat van a gabonaföldeken, hogy egy négyzetméterre 4-5 kártevő esik, túrják ki a vetést. Addig, amíg mi az európai uniós elvárások szerint próbálunk gazdálkodni - el nem ítéhető módon az emberek egészségvédelme mindenekelőtt -, addig láthatjuk, hogy úgy a kertészeti kultúrában, a növénytermesztésben vagy az élelmiszer-előállításban, amiről a miniszter úr is beszélt, az Európai Unión kívüli országok szabálytalan, bizonytalan eredetű élelmiszerekkel elnyomják a piacainkat.

Ezért kívánok nagyon sok erőt és nagyon sok hitet ahhoz, hogy ezzel az elvárással szemben a harcot az Európai Unióban fel tudják venni, mert nagyon komoly veszélye van annak, hogy a magyar növénytermesztést és a kertészeti termelőket tönkreteszi ez az elvárás. Köszönöm.

ELNÖK: Földi Judit alelnök asszonynak adok szót.

FÖLDI JUDIT (DK), a bizottság alelnöke: *(Mikrofon nélkül:)* Köszönöm a szót, elnök úr. Tisztelt Miniszter Úr! Köszönöm szépen a beszámolóját. Három kérdésem lenne. *(Jelzésre bekapcsolja a mikrofont.)* Bocsánat!

Az első az, hogy bevezették az elektronikus gazdálkodási naplót, és ezzel kapcsolatosan érdeklődnék a tapasztalatokról. Hozzám nem érkeztek túl pozitív jelzések és jellemzően arra panaszkodtak, hogy túlzott az adminisztráció. Az volna a kérdésem, hogy erre vonatkozóan készült-e bármilyen kimutatás.

A második pedig a műholdas megfigyeléssel kapcsolatos tapasztalatokra vonatkozik. Itt is a hozzánk érkezett jelzések alapján vannak a rendszerben problémák, és érdekelne, hogy ezek kiküszöbölésén dolgoznak-e.

Illetve a harmadik kérdésem arra vonatkozik, hogy elindították a komplex vidékfejlesztési csomagot, de jellemzően kistélepülések számára. Ezzel kapcsolatban kérdezném, hogy milyen nagyságrendben és konkrétan kik pályázhatnak. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Dócs Dávidnak adok szót, ha nincs kormányoldali hozzászóló, mert váltakozva adok szót. *(Senki sem jelentkezik.)* Nincs. Akkor Dócs Dávid.

DÓCS DÁVID (Mi Hazánk): Tisztelt Bizottság! Tisztelt Miniszter Úr! Köszönöm szépen a beszámolót. Azt gondolom, hogy a témák, amelyeket érintett miniszter úr, valóban a magyar mezőgazdaság égető problémái. Azok a célkitűzések, amelyeket ön vázolt és felsorolt, óhatatlanul szükségesek és azt gondolom, hogy ha már a célkitűzés megvan, remélhetőleg a gyakorlatban is majd kézzel fogható formában lesz tapasztalható az elkövetkezendő években, ugyanis a magyar mezőgazdaság, természetesen a geopolitikai történéseknek köszönhetően is - járvány, gazdasági válság, háború a szomszédunkban -, nagyon rossz állapotban van, de azt is fontos leszögezni, hogy sajnos az eddigi agrárpolitika sem feltétlenül volt a legjobb és ez okozta, hogy 2020-tól '23-ig a gazdálkodók 20 százaléka gyakorlatilag lemorzsolódott.

Ide sorolható az is, hogy azok a plusz agrártámogatások, amelyekről a miniszter úr is beszélt, 80 százalékban a nagytermelőkhöz fognak jutni, hiszen eddig is ez volt a tendencia, és azok a kistermelők, akik szó szerint a túlélésért játszanak, sajnos várhatóan tovább fognak morzsolódní, ha valamilyen kiemelt támogatási formában nem részesülnek. A vidék népességmegtartó hatását pedig talán csak azzal lehet javítani, ha a még helyben élő és gazdálkodó réteget megpróbáljuk felkarolni, hiszen láthatjuk, hogy az állattenyésztés gyakorlatilag egy kiveszőben lévő gazdálkodási

forma. Láthatjuk, hogy az erdőgazdálkodók tekintetében milyen problémákat vagy milyen lavinát indított el, mondjuk, az a hatósági áras tűzifa, amit tavaly bevezetett a kormány, hozzáteszem, nagyon helyesen, hiszen ez a tűzifavásárlóknak nagyon nagy segítség volt. Ugyanakkor a magánerdő-gazdálkodókra valamiért nem gondolt a kormányzat és jelen pillanatban az a probléma alakult ki, hogy eladhatatlan a magánerdő-gazdálkodók tűzifakészlete. A piac telítődött, így az árral nem tudnak versenyezni, gyakorlatilag nem tudják a tűzifakészletüket értékesíteni. Jó lenne, ha erre is valamit ki tudna találni az Agrárminisztérium.

Múlt héten volt szerencsém abban a vitában részt venni, amely az őszi adótörvénycsomagot tárgyalta és pénzügyminiszter úr nagy innovációként tálalta, hogy a sajtalapú desszertkészítmény, azaz a túrórudi áfája 27 százalékról 18 százalékra csökkent. Ez csak azért érdekes, mert a tejtermékek áfája eddig is 18 százalék volt. Illetve volt egy javaslatunk, miszerint annak a 24 terméknek az áfamértéke is csökkenjen, amelyeket az agrártárca gyakorlatilag behozatali tilalom alá vont, hiszen ezáltal a hazai piacon népszerűbbé és talán eladhatóbbá tudjuk tenni a hazai termékeket, valamint a gazdálkodókat tudjuk ezzel segíteni. Tehát a kérdés az, hogy tervez-e az Agrárminisztérium további áfacsökkentéseket a legszükségesebb élelmiszerek terén, tervez-e valamilyen közvetlen segítségnyújtást a magyar erdőgazdálkodóknak és állattenyésztőknek, illetve azon kiscgazdálkodói réteg számára, amely gyakorlatilag a vidék törzsét érinti és a vidék népességmegtartó hatására pozitív előjelet tud tenni, valamilyen közvetlen és plusztámogatás várható-e a jövőben. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm. Czerván György alelnök úrnak adok szót.

CZERVÁN GYÖRGY (Fidesz), a bizottság alelnöke: Köszönjük miniszter úr tájékoztatóját. Tavaly, de talán a korábbi években is a miniszteri meghallgatás során tett felszólalásomat azzal fejeztem be, hogy sok sikert, kitartást és nagyon sok türelmet, szakmailag felkészült tárgyalókat kívánok Brüsszelben. Az itt jelenlévők közül szerintem jó néhányan jártak már Brüsszelben különböző hivatalos tárgyalásokon, tudják, hogy működik ez a dolog. Nem mondom rá jelzőt, pedig tudnék.

Úgy gondolom, hogy az orosz-ukrán háború következményei, nyilván a közvetlen áldozatokon túl, leginkább a magyar, illetve mondhatom nyugodtan, az európai uniós agrártermelőket érintették, érintik. Diplomáciai úton persze fel lehet hívni Brüsszel figyelmét erre, de szerintem most már komolyabb eszközökhöz kellene nyúlni. Javasolom megfontolásra az európai uniós agrártermelők képviselőivel felvenni a kapcsolatot, bár nyilván van is kapcsolat, szerintem valami agrárdemonstrációt kellene csinálni, hogy vegyék már komolyan, ezt az egész problémát nem lehet lesöpörni az asztalról pontosan azon szempontok miatt, amelyeket, miniszter úr, te is mondtál. Itt biztonságos élelmiszer-termelésről van szó, mégis nekem úgy tűnik, hogy nem nagyon akarják komolyan venni ezt a témát. Januárban talán még nincs annyi munka a mezőgazdaságban, a növénytermesztésben legalábbis, így lehet, hogy akkor lenne alkalmas időpont arra, hogy fél évvel az európai uniós parlamenti választások előtt egy nagyon komoly agrárdemonstráció legyen. Nem szeretik Brüsszelben, én azt tapasztaltam. Egyébként tudom, hogy nem egyszerű, tudom azt is, hogy mások is tüntetnek mostanában Nyugat-Európában, de talán lehetne egy olyan kora reggeli, délelőtti időpontot találni, amikor más tüntetőkkel nem találkozónának az agrárdemonstrálók, mert az az érzésem, hogy nem vesznek bennünket komolyan. Ezek a nagy dolgok és ezekhez a dolgokhoz kívánok kitartást, kellő alapot és főleg nagyon sok türelmet.

De ahogy mondtad, miniszter úr, hogy két lábbal járunk a földön, legalábbis megpróbálunk, én egy ilyen két lábon járó ügyben szeretném a minisztérium, illetve konkrétan a te segítségedet is kérni. Szerintem mindenki találkozott már ezzel a problémával, akinek földtulajdona van, állami erdőknél is élő ez a probléma, ez az illegális szemétkerakás témája. Tudom, hogy ez nemcsak az agrártárcához kapcsolódik, bár a földvédelemhez kapcsolódik végül is, a hulladékgazdálkodással foglalkozó tárcához, szerintem hatósági ügy is, tehát a Belügyminisztériumhoz is. A mostani protokoll az, hogy műholdas felvétel alapján látszik vagy valahonnan megy bejelentés, hogy lerakták a szemetet valakinek a földjére, megkeresik a helyrajzi számot, nem foglalkoznak azzal, hogy a tulajdonos maga műveli vagy nem, a tulajdonos megkapja a felszólító levelet, fenyegetés, büntetés, hogy takarítsd el, a kormányhivatal egy idő után saját költségvetéséből elvégzi a szemétszállítást és utána megpróbálja behajtani ennek a költségét. *(Elnök: A földtulajdonoson!)* A földtulajdonoson, ha nem ő használja a földet, akkor van hivatalos földhasználó, ez az erdészetenél elég gyakori, mert az szaktudást igénylő feltételhez kötött dolog, akkor is megy a huzavona, hogy kinek a dolga ez.

Konkrét élő példa választókerületem egyik településén, Dányon: van egy 11 hektáros szántóterület, amelynek 11 tulajdonosa van a fél hektártól egy hektárig, az egyik tulajdonos már negyven éve meghalt, van három nyugdíjas tulajdonos, van egy állami rész is benne, meg igazából a többiek bérbe adják, és van egy tényleges tulajdonos, aki saját maga használja a földet. Itt már megindult a kormányhivatali eljárás, iparszerű méretű a szemét, tehát ezer köbméterről beszélünk, főleg építőanyagról. Nem tudom, nem életszerű szerintem az, hogy a tulajdonosnak kinn kéne lenni éjjel-nappal a földön, nem tudom, mit tud csinálni, hogy megakadályozza ezt a dolgot, nincs igazából jó ötletem erre, de valakinek ezt fizetni kell. Mit tud csinálni majd a kormányhivatal? Nyugdíjból a MAG-on vagy a Kincstáron keresztül levonja valamilyen részletekben az eltakarítás költségét vagy az agrártermelőtől a támogatás egy részét? Nem tudom, nem igazából látok megoldást, de talán az érintett tárcák képviselői leülhetnének egyeztetni erről a témáról Andréka államtitkár urat tájékoztattam, hogy gondolkodjunk már közösen, mert lehet, hogy egy salátatörvénybe be lehetne ezt tenni, ha valami jót ki tudunk találni.

Én már arra is gondoltam - és tudom, hogy egyébként szigorú a büntetés -, hogy a büntetés-végrehajtásnál ezeket valahogy kötelezni kéne, ha megvan az elkövető. Nyilván itt hatósági fellépés nélkül hiába van mezőőri szolgálat, ha van, hiába van polgárőrség egy településen, ha van egyáltalán, nem várható el, hogy ilyen iparszerű, tényleg műholdról követhető szennyezést megfogjanak, és egyébként mindig a környezetünk védelméről beszélünk, nagyon helyesen.

Szóval, én csak gondolatébresztőként mondtam, nem most kell kitalálni, de foglalkozzunk ezzel a kérdéssel, mert szerintem ez így vagy úgy, előbb vagy utóbb mindenkit valamilyen formában érint majd, érint most is. Ehhez kérném, miniszter úr, a te, illetve a kollégáid segítségét is. Köszönöm.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Végül néhány gondolatot azért hadd vessek föl és esetleg kérdést is tegyek föl.

Madárinfluenza, zárttartás vagy szabadtartás, különösen a vízi szárnyasoknál. Ugye, az EU részéről megindult egy folyamatos nyomás, hogy minél nagyobb egységnyi négyzetméter helyet kell adni a zárttartásban, esetleg a ketrecekben nevelt szárnyasoknak, vízi szárnyasoknak. Ez egy teljes technológiai cserét jelentett az elmúlt négy-öt-hat évben - kinek, mikor vált ez valóra -, miközben az EU zöldjei pedig azt mondják, és azt állítják, hogy állatokat csak szabadon nevelve lehet tartani, ez az állatok életéhez való jog s a többi, gonosz dolog, amit a nagyüzemi állattartás tesz.

Hol lehet itt egyáltalán valamire jövőképet mutatni azoknak a baromfitartóknak, különösen a víziszárnyastartóknak, akiknél tényleg, ha van lehetőség... Mondjuk, Bács-Kiskun, Csongrád, Békés megye nagy területű, tanyás településein jellemző a szabadtartása ezeknek az állatfajoknak, és talán tényleg mondjuk azt, hogy ez egy természetközelibb állapot, mint a zárt ketreces, ugyanakkor a klasszikus időszak - amit, miniszter úr, említettél -, a téli, tavaszi, a vonuló madarak kérdésköre... Szóval létezik az, hogy lehálózzanak egy néhány hektáros legelőt, rétet vagy ilyen területeket, ahol ezeket az állatokat nevelik. Tehát merrefelé gondolkozzanak egyáltalán ezek a víziszárnyastartók?

Megjegyzem, hogy rendkívül komoly költségeket áldoz a kormányzat az ilyen telepeknél arra, hogy ha ki kell irtani az élelmiszer-biztonsági előírások miatt az állatállományt, akkor ezt ellentételezi a kormányzat. Ezt pontosan tudom, nagyon sok ilyen érintettünk van Bács-Kiskun megyében, és végül azért elmondják, hogy nem jártak rosszul; ez lett így nagyon szűken lefordítva. Iszonyúan sajnálják a leölt állatot, amikor akkora vész keletkezik, hogy nincs más megoldás, hogy a ragályos fertőzés veszélyét visszaszorítsuk vagy teljesen megállítsuk - és ezt mindannyiszor sikerült megállítani, és ugye, ezt le kell igazolni a mi termékeinket importként fogadó országok felé, hogy megtartsuk ezt az exportpozíciókat -, de azért az állattartók mégiscsak úgy szeretnék, hogy felnevelik ezt az állatot, leadják és majd feldolgozva kerül a fogyasztók elé. Nem abból szeretnének megélni, hogy a különféle ellentételezés-biztosítások kapcsán végül valahogy hozzájutnak a pénzükhöz, de egyszerűen már nem nagyon tudják, hogy most akkor merrefelé fejlesszenek.

A másik kérdéskör a növényvédő szerek csökkentése, a hatóanyag-csökkentés, amiről, miniszter úr, tettél említést, hogy mi is az alaplépés, és hogy honnan kellene csökkenteni a kibocsátott mennyiséget. De itt nemcsak ezt a problémát vetem föl, és ebben rendkívül meg kell dicsérenem a magyar kormányzatot azokkal együtt, akik komoly harcot folytattak - a közhíreket figyeltem és az igen lényeges sikereket is - a szeptemberi vagy októberi mezőgazdasági miniszteri tanácsi ülésen, hogy végre rávilágítottak, hogy végrehajthatatlanok lesznek egyes lépései a valamikor elindított zöldítési, Green Deal nevezetű programnak.

De ezen belül talán fel lehetne vetni azt is, hogy miután itt hatóanyagokat is állandóan kivonnak, növényvédőszer-hatóanyagokat folyamatosan bizonyos okok miatt - milyen veszélyt jelent vagy az állatokra, vagy az emberekre -, egy új hatóanyag-molekula kifejlesztése, amelyet elfogadnának a zöldek is meg az orvos- és egészségügy-tudomány is, ami nem veszélyes senkire, az brutális összegekbe kerül. A világ növényvédőszer-gyártása rendkívül koncentráldott, pont azért, mert már csak néhány nagy mikrobiológiai és vegyészeti cég képes ilyen kutatásokat végezni.

Az Uniónál nem lehetne valahogy pénzalap arra, hogy oké, gyerekek, kivonattátok velünk ezt a hatóanyagot, ezt meg ezt, de most már adjunk pénzt ezeknek a kutatóintézeteknek, hogy fejlesszenek ki olyat, ami utána megfizethető lesz a gazdálkodónak? Mert a vége az, hogy egy olyan brutálisan drága terméket hoznak ki, amely majd megfelel minden érintett addigi tiltakozónak, csak utána épp a gazda nem fogja tudni megvenni, és akkor utána kezdődik a kérdés, hogy tudunk-e még hatóanyagmentesen termelni, vagy hagyjunk mindent elpusztulni, vagy majd egyharmad lesz a termés mennyisége, mert nem tudunk olyan hatóanyaggal védekezni az éppen délről vagy valahonnan a szárazodás miatt feláramló betegségekkel szemben; ez most jellemzően érinti Magyarországot.

A harmadik kérdéskör a GMO. Ebben a félévben és az előzőben is az ellenzék előszeretettel úgy ragadja meg ezt a kérdéskört, mintha Magyarország kvázi semmit nem tett volna a GMO-mentesség érdekében, és újból határozati javaslatokkal bombáznak bennünket, hogy most azonnal tiltakozzunk, és nyissuk meg a vitát, és

közös álláspontot adjunk ki. Most is van egy ilyen politikai nyilatkozat - ráadásul nem is határozati javaslat - a bizottságunk előtt, majd ezt is megtárgyaljuk. Én ebbe a vitába most nem akarok belemenni, mert nálunk szigorúbb GMO-ellenes jogszabály nemigen van egész Európában, mi több, az elődök, miniszter úr, még a GMO-t nem pártoló miniszterek klubját is létrehozta az Európai Unión belül.

Most, az elmúlt két-három hétben fogadtuk el azt az álláspontot, amely a szubszidiaritásunk megsértéséről szól GMO-ügyben - ez az Európai Bizottság nyáron közzétett jelentése. Azonnal reagáltunk rá, és a parlament döntő többsége elfogadta. Ha jól figyeltem, két párt, a Jobbik - azt nem értettem, hogy miért - és talán a Párbeszéd volt az, amelyik nem szavazta meg ezt a nyilatkozatot valami csoda folytán, de ez az ő dolguk, hogy miért gondolják, hogy be kellene engedni az új típusú GMO-s növényeket. Én a végtermékről szeretnék beszélni, arról, hogy a törvény előírja, hogy amelyik élelmiszerben valamilyen GMO-s technológiával előállított adalékanyag található, azt rá kell írni a csomagolóanyagra. Itt már vannak kérdések, hogy mekkora betűvel írjuk rá. Mikrobetűkkel van mindig rajta, tehát olvashatatlanul kis betűkkel.

Ez rendszerint a sokféle müzli ragasztóanyagában van, mert ezek szójaalapúak általában, az importszója viszont döntő mértékben sajnos GMO-s. A parizerfélékben van, amelyeknél szintén ragasztóanyagként használják, ezeken is rajta van, megnéztem. A parizer egy csöves termék, egy műanyag csőbe töltik, rajta van. Csak hogy vásároljuk meg, már aki ilyen vásárol: egy milliméteres szeletekre leszeletelik rögtön ott, az eladóhelyen, tehát olvashatatlan lesz természetesen, hogy mi van ráírva, és nem is kapja meg a vevő, hogy tessék már kiadni, kedves hentes bácsi, először olvasom, hogy a tömlőcsőre mi van ráírva. Szóval ez nem így működik.

Éppen az ilyen helyzetekre nekem lenne egy javaslatom. Nem ismerem az idevonatkozó szabályokat, de kérem szépen a minisztériumi apparátus segítségével esetleg azt megnézetni, hogy azoknál az élelmiszereknél, amelyek végfogyasztóhoz kerülnek eladásra, tehát boltokban megjeleníthetők, ott miért nem tudjuk azt elrendezni, hogy egyértelműen tájékoztatjuk a fogyasztókat arról, hogy hordoz-e GMO-s terméket ez az élelmiszer vagy nem, és külön polcra tettetjük a GMO-s termékeket a kereskedőkkel. Magyarul: a polc elejére, a sor elejére ki lesz írva, hogy ezen a soron csak GMO-s termékek találhatóak, a többin meg nem, és máris a fogyasztót a legmagasabb szinten tájékoztattam arról, hogy melyik soron, milyen terméket vásárolhat, s megnézheti utána, hogy melyik mennyibe kerül és a többi.

Én ennek nagyjából tudom a végeredményét: ehhez a GMO-s sorhoz nem sok vevő fog odamenni, mert amikor megnézzük egy közvélemény-kutatást, látjuk, hogy jelentős az ellenállás a magyar lakosok körében, és azt is, hogy nekünk ez egy rendkívül előnyös helyzet, hogy GMO-mentesen termelünk, mert az exportalapanyagainknak egyik különleges piaca pont azon felvásárlók, akik végtermékeket állítanak elő, és garantálni akarják a saját fogyasztóik felé, hogy az alapanyag, amelyet tőlünk vettek, biztosan GMO-mentes. Tehát a kereskedelmi áruházláncok polcain elkülönített helyen legyenek a GMO-s élelmiszerek, nekem ez a javaslatom.

Ha nincs további kérdés, észrevétel (*Nincs jelentkező.*), megadom a szót miniszter úrnak a válaszára.

Dr. Nagy István válasza

DR. NAGY ISTVÁN agrárminiszter: Köszönöm szépen, elnök úr és köszönöm szépen a bizottság tagjainak a kérdéseket. Igyekszem röviden, tömören válaszolni.

Bencze János kérdéseivel hadd kezdjem! Képviselő úr jelezte, hogy a gazdáknál a megmaradás a tét, ezért fontos, hogy hogyan is tovább. Egy dolgot mindenképpen szeretnék jelezni: a kormány ezt nem nézi tétlenül. Amikor azt mondja, hogy 20 százalék abbahagyta és nem termel tovább, akkor azt is el kell mondanom, hogy az nem

csupán gazdasági hatás, hanem életkori sajátosság is. Egy generációváltás állapotában vagyunk és ezt nem lehet csak gazdasági nehézségek rovására írni. Egyébként akkor tennénk szerintem helyesen, ha az agráriumba nem csupán a mezőgazdasági alaptevékenységet végzőket számítanánk bele, hanem az egész ágazatot. Akkor látszódna, hogy nem csökken, mert ha az agrobizniszt tesszük az asztalra, akkor egyértelmű, hogy akár az évtized végére többen fognak az agráriumból és az élelmiszeriparból megélni, mint mondjuk, jelen pillanatban. Tehát ez biztosan növekedési pályát kell hogy adjon majd.

Igen, a megmaradás a tét. Nem véletlen, hogy olyan pénzeszközöket igyekeztünk biztosítani számukra, mint a kamattámogatott hitelek, a kamatsapka, most legutóbb az Agrár Széchenyi-kártya 5 százalékos fedezetű része. Ha megnézi, amikor üzemanyagár-sapka volt, egyedüli egy ágazat volt benne, amely kivétel volt, ez az agrárágazat, hogy a mezőgazdaság bekerülhessen. Tehát mind-mind igyekeztünk olyan döntéseket hozni, amelyek a gazdáinkat támogatják. Mondok egy mostani élő intézkedést. Gondolták volna, hogy ilyen nehéz gazdasági körülmények között, amikor a területalapú támogatások előlegfizetése zajlik, akkor a maximális mértékben megemelt 70 százalékos előleget fizetjük a gazdatársadalom számára? Tehát ezek mind-mind likvid tőkejuttatások a gazdatársadalom számára, hogy a munkájukat, mert tudjuk, ismerjük, hogy nehéz körülmények vannak, biztonsággal el tudják végezni.

Ukrán gabona. Ez egy nagyon komoly harc, mert mindenki, aki felhasználó, olcsóbban szeretne vásárolni, akár a takarmánygyártás, akár az ipari felhasználás, a malomipar, mindenki az olcsóbbat szeretné. Ezért kellett elrendelnünk a saját piacaink védelme érdekében egyrészt nemzeti döntéssel a zárást, másrészt ezért utasítottam a NÉBIH laboratóriumát arra, hogy végig kell járni az összes raktárat és ellenőrizni kell. Így fedeztünk fel mi is több tonna olyan vegyszerrel szennyezett anyagot, amely Magyarországon volt és elrendeltük az azonnali megsemmisítését. Tehát azt biztonsággal tudom mondani, hogy veszélyeztetve a magyar lakosság nem volt. Nem véletlen az, amit figyeltünk, hogy Szlovákiában mekkora mennyiségben találtak meg szintén olyan vegyszerrel kezelt gabonát, ami nagyon komoly tétel volt, és az is megsemmisítésre került. Tehát itt a hatósági ellenőrzésnek óriási szerepe van.

Nem véletlen, hogy nemcsak a határon ellenőrzünk, hanem a NAV és a NÉBIH munkatársai belső mélységi ellenőrzéseket is tesznek. Ezért kell mennünk a raktárakba is ellenőrizni, hogy még csak véletlenül sem, átpapírozások útján sem kerülhessen Magyarországra ez a termék. Azt remélem, hogy gyakorlatilag minden egyes szem termésnek helye lett a magyar raktárakban és ezzel az egyértelmű állásfoglalással sikerült visszaverni és sikerült egyértelműsíteni, hogy a piac azon szereplői, akik spekulálni akarnak, akik arra vártak, hátha megtörik a magyar kormány és a nemzetközi lobb, a nemzetközi nyomás hatására mégiscsak kinyitjuk a határt, hogy lesz olcsóbb gabona, erre nem számíthatnak. Tehát akinek szüksége van rá, az kell hogy tudjon vásárolni. Nem véletlen, hogy utasítottam az összes külgazdasági attasénkat és agrárattasénkat szerte a világban, hogy új piacok után kutassanak, találjuk meg, hogy tudjuk eladni azon készleteinket, amelyek itt vannak. Nem véletlen az, hogy éppen most a napokban kell mindenkinek beadni az igényt arra az Európai Unió általi kompenzációra, amely 15 millió euró, tehát 6 milliárd forint, és amely pontosan az elején beérkezett ukrán készletek miatti piaci nehézség kompenzálására szól a magyar gazdák számára.

Szóba került a kicsik és a nagyok kérdése. Itt is a kisebbeket preferáljuk, tehát az 500 hektár tulajdonig bíró és a 100 hektár kukorica vetésterülettel rendelkezők adhatják be a kérelmeket, amelyek alapján segítünk a bennragadt készleteket gyakorlatilag piacra vinni, de úgy, hogy csak az igazoltan Magyarországon termelt kukoricáról beszélünk, tehát nem támogatunk mást. Azt hiszem, ez kiválóan működik.

Hogy visszafordul-e ez a gabona, ha mondjuk, elhagyja a nyugati határainkat, a déli határainkat? Azt kell mondanom, hogy ha fordítgatják vissza, az már drágább, az már nem piacképes. Nekünk azzal van a bajunk, ami direktbe ide jönne, de ezt sikerült kivédeni. Itt már rájöttek arra, hogy nem érdemes fordítgatni vissza, hiszen tőzsdei áron vagy az alatt magyar terméket is bőséggel mindenki találhat és nem kockáztat, mert ellenőrizzük, szigorúan nézzük a papírokat, az EKÁER-rendszer működik, tehát ha ilyen dolgot észreveszünk, nyilván a lehető leghatározottabban fellépünk és azok a szereplők, akik volumenben ezt megtehetnék, mert megérné nekik, rájönnek arra, hogy egyáltalán nem éri meg sem gazdasági alapon, sem biztonsági kockázati alapon.

Méhészek. Ez egy nagyon nehéz kérdés. Én is méhész vagyok, tehát a saját bőrömön is érzem. Gyakorlatilag az ember a tehetetlen düh állapotában van, mert minden intézkedést, amit nemzeti hatáskörben megtehattünk, higgyék el, azt az első pillanatban megtettük. De azt nem tudom szabályozni, hogy akik korábban tőlünk vettek mézet, olaszok, franciák, németek, ne a 40-60 százalékkal olcsóbb, a háború és a háború következményei elől menekített természetes ukrán mézet vásárolják. Igazából két nagy kihívással küzdünk. Az egyik kihívás az, hogy az Európai Unió nettó mézimportőr, tehát kevesebb mézet termel, mint amennyire neki szüksége van. Ezért Kínából, Ázsiából mindig nagy mennyiségű olcsó, ipari eredetű, fogalmazhatunk így, mű mézet importál az Európai Unió területén. Az volt eddig a szokás, hogy 70 százalékban berakja az Európai Unió piacain forgalomba kerülő üvegekbe ezt a mű mézet, majd javító mézként a magyar mézet hozzáöntötte 30 százalékban, így ízre, színre, szagra, minőségre méznek látszó tárgyként került a forgalomba. Ez hosszú-hosszú ideig működött, míg mi voltunk a javító méz. Már akkor is lobbiztunk, hogy üvegben kellene csak eladni, olyan piacot kellene fogni, amely szegmensekben különbözik, tehát ahogy az autókban is van ár-érték különbözet, mézben is fel kellene tüntetni az ár-érték különbözetet. Vannak is ilyen piacaink, például Szingapúr, Japán, akik hajlandók megfizetni a kiváló magyar minőségű mézet. Csakhogy ezek a vásárlók mindig kommersz mézet is akarnak kérni, mert vannak prémiumfogyasztók és vannak tömeg átlagfogyasztók, akiknek csak az ár számít. Itt viszont bajban vagyunk. Ezért a külföldi vevőink és exportőrök nagy befolyással vannak ránk.

Mit tudunk elérni? Azt, hogy a hazai piacainkat védjük. Egyrészt nem engedünk Ukrajnából sem behozni mézet, másrészt pedig állandó polcellenőrzést tartunk. Egész biztonsággal jelenthetem ki, hogy Magyarországon nincs az ázsiai eredetű mű méz az üvegekben. Mindig megvizsgáljuk. Többször elcsábulnak magyar palackozók, akik kárára bizony ezeket levesszük a polcokról és nagyon szigorú büntetéseket szabunk ki azon palackozónak, aki ilyenre vetemedik, mert nem lehet rontani a belső piaci helyzetet azzal, hogy például olcsóbb terméket tesz a piacra. Bevallom ugyanakkor, hogy értem a hazai palackozóknak a rendkívüli nagy elkeseredését. Óriási piacvesztésben vannak, mert nem engedjük, hogy beérkezzen az ukrán méz, de nekik exportkötelezettségeik vannak. Ők a kiváló mennyiségű vagy minőségű magyar prémiummézet csak úgy tudnák eladni, ha mellette olcsó terméket is tudnának biztosítani, és ezt mi nem tudjuk, mert a magyar méz nem olcsó. A magyar mézet nem akarják a méhészek - teljes joggal - olcsón eladni, és innentől kezdve piacvesztés van, mert mivel nem tudjuk szállítani, nem tudjuk becsomagolni az olcsó ukrán mézet, és azt piacra vinni, hogy teljesítsük az exportvevőink igényeit, ezért lemondanak a prémium minőségű mézről is. Tehát ez egy nagyon komoly vita jelenleg az asztalon, hogy mi a helyes cselekedet, de ez nehezíti.

Hogy védjük a magyar piacot? Magyarország élen járó ebben, visszük a zászlót az európai méz piacának védelmé érdekében. Címkejavaslat: nem elég, hogy fel legyen írva, hogy európai, nem európai. Mi vezetjük be elsőként azt, hogy tételesen meg kell nevezni az országokat a részarány szerint az üveg címkéjén. Magyarország volt az első,

aki állatjóléti címszó alatt kvázi beporzási támogatást, tehát méhcsaládonkénti átalánytámogatást fizet a méhészeknek. Magyarország volt az első, aki adómentességet biztosított a magyar méhészeknek.

Olyan fokú előnyöket biztosítunk a magyar méztársadalomban, ami egyetlen európai országnak sincs, és ez az, amit tudunk tenni a túlélés érdekében a hazai méhészek számára, mert gyakorlatilag az európai mézpiac teljességgel átrendeződött, és ráálltak arra, hogy olcsó, természetes ukrán mézet vásárolnak. Csak a nagyságrendet hadd mondjam! Magyarországon 20-22 ezer között van a méhészek száma, ez Ukrajnában 720 ezer, csak hogy értsük a nagyságrendbeli különbséget és azt, hogy körülbelül milyen eséllyel fogunk tudni majd az európai mézpiacon megjelenni.

Az egyedüli megoldás az, ha mindenki úgy szolidál a magyar méhészekkel, hogy dupla annyi mézet fogyaszt, mint amit eddig evett, ugyanis, ha 2-2,2 kilogramm mézet elfogyasztana a magyar átlagfogyasztó az 1 kilogramm helyett, akkor egyáltalán nem kellene beszélnünk arról, hogy problémák vannak, mert akkor el tudnánk fogyasztani a magyar méztermésnek a legjavát, a legnagyobb mennyiségét, ami meghatározó és döntő része a piacnak. Ezért mondtam egy picit hosszabban, de ez egy nagyon nehéz kérdés, mert gyakorlatilag nem tudunk nemzeti hatáskörben több intézkedést hozni annak tekintetében, hogy hogyan tudjuk megvédeni a méhészeket. Minden intézkedést meghoztunk, olyanokat is hoztunk a magyar méhészek javára, amit senki más az Európai Unióban.

Sertés. Pontosan ezért mentem el délre, és jártam végig a telepeket, a vágóhidat is, mert nem lehet hagyni, hogy kockázatok legyenek. Azt is el kell mondjam, hogy nem voltam bejelentve, úgy akartam menni, hogy lássuk, tényleg mi történik. Értik a telepek. Komoly fertőtlenítések vannak, sterimóktól kezdve alsó-felső mosások, külön útvonalak meghatározása zajlik egyeztetten a telepek között, ami szerintem megnyugvással töltött el. Azt érzékelem, hogy a vágóhídon - hiszen a statisztikákat néztem - nagyságrendekkel esett vissza a horvátoktól jövő, tehát, hála istennek, mondjuk, a tíz kamion helyett már csak egy, de azt remélem, hogy megértik, arra sincs szükség, mert az is kockázatot rejt magában. De a statisztika mutatja, hogy nagymértékű csökkenés van már a Horvátország felől bejövőben. Nyilván ott piacipartner- és szerződéses viszonyok vannak, amelyek között ez zajlik, de gyakorlatilag azt kell mondjam, hogy ezt lokalizálni is lehet, meg lehet szüntetni.

Nagyon remélem, hogy azzal a közös erőfeszítéssel, hogy a határ mentén olyan vaddisznómentes sávot alakítunk ki, hogy ne legyen hordozóanyag, és hogy a fertőtlenítések, a kontrollok olyan szigorúak, meg tudjuk óvni a magyar sertésállomány presztízsét és mentességét.

A víz kérdése nagyon hosszú beszélgetést eredményez, de szerintem az a szemléletváltás, amely szükséges ahhoz, hogy a jövőnk túlélése biztosítva legyen, megtörtént. Ma már mindenki érti, hogy mezőgazdasági célú öntözővíz-felhasználásról beszélünk egyik oldalról és ökológiai vízfelhasználásról beszélünk a másik oldalról. Mindnyájan érezzük azt, hogy nem az a cél, hogy gyorsan elvezetni a vizet a talajról, hanem hogy tudjuk megőrizni a tájban a vizet, hogy tudjuk beraktározni a vizet, és ehhez minden döntés megvan. Tehát ma már nem az történik, hogy magasítsuk a gátat, és gyorsan-gyorsan el a vizet, hanem hogyan tudjuk megőrizni és hogyan tudunk gazdálkodni ezzel a vízzel.

És hogy nem nézzük ezt tétlenül, éppen most azért már belvizes jelenségek vannak, tehát lehet látni, hogy a vetéseken áll a víz. Az a jó hírem van mindenki számára, hogy eddig mindenki kapára-kaszára kapott, és gyorsan próbált árkolni és elvezetni a területről a vizet, mert veszélyeztetve volt a területalapú támogatás, ma már nem az. Tehát a tartósan belvív által sújtott területek után is jár a területalapú támogatás, tehát nem érdemes elvezetni onnan a vizet.

Nyilván, amikor valaki majd az évek során többször tapasztal ilyet, akkor rájön arra, hogy egy leelő létesítésével sokkal előrébb halad a gazdálkodásában, mint mondjuk, ha újra és újra vetéssel próbálkozna. És én azt remélem, hogy pontosan ezek azok a lehetőségek, hiszen akkor a vetésre akár AKG- vagy öko-, akármilyen támogatást még igénybe vehet, tehát a pénzénél lesz a tulajdonos, és gyakorlatilag el tudjuk érni azt, hogy a talajvízszintet vagy a talajban tárolt vízmennyiséget sokkal nagyobb mértékűre tudjuk emelni.

Komplex, évtizedekre kinyúló program készül a tervek szerint. Tehát most, ami szerintem az egyik legfontosabb dolog, a homokhátság kérdése, Mórahalom térsége, ahol 5000 hektárnyi zöldségtermesztő gazda lesz bekapcsolva a legkorszerűbb öntözési rendszerbe. Tehát nem nézzük tétlenül. Ha nézik, csak a törvényalkotás révén - amelyben önök is segítséget nyújtottak nekünk - hogy tudtuk lehetővé tenni, hogy a csatornákat kikotorjuk, hogy lett az talajjavító anyag, ami a csatornában benne van, ez mind-mind segítség arra, hogy a csatorna átmérője növekedjen, a víz betárolt mennyisége növekedjen, hogy a gazdákat meg tudjuk kérni arra, hogy vegyenek részt ezekben a munkálatokban. És a vízügy partner, lehet használni a zsilipeket, kinyitják bő víz idején, lezárhatják, amikor a víz távozna belőle. Tehát őrizzük a vizet, komplex gondolkodással azon dolgozunk, hogy a talajvízszintet hogyan tudjuk emelni.

Konzervgyárbezárás. Azt az időszakot éljük, amikor a rendszerváltás idején beérkező külföldiek - amiről beszéltem is az elején - privatizáltak, de most deresedő fejjel keresik az utódot, és azt nézik, hogy hogyan tovább. Sok gazdaságban, sok üzemben - sok ilyen hely is van -, ha nem tudja az utódnak átadni, vagy a családjában nincs olyan, aki vinné tovább, akkor úgy van vele, hogy szeretné eladni, szeretne kiszállni belőle és nem szeretné továbbvinni. Az ilyeneket nyomon követjük, és azon dolgozunk, hogy hogyan lehet ezt magyar kézbe venni, hogyan lehet új tulajdonost találni számára, hogy ott legyen korszerűsítési lehetőség, és legyen továbbra is a gazdák számára egy biztos pont, ahova a termékeit beviheti.

A jó hírem az, hogy aki ezt fontolgatja, hogy meg akarja vásárolni bármelyik konzervgyárat, több mint 750 milliárd forintunk áll rendelkezésre ahhoz - és ez csak a vidékfejlesztési forrás, ebben nincsenek benne az egyedi kormánydöntések, tehát az EKD vagy a HIPA -, amely pontosan a konzervgyárak és az élelmiszeripari üzemek nagy beruházásaira vagy nagy korszerűsítésére fordítható. Ez mind-mind olyan lehetőség, hogy érdemes, mert gyakorlatilag 1 forintért kettőt adunk. Egy 50 százalékos intenzitás mellett akár 10 milliárd forinthez is hozzá lehet jutni. Ez szerintem egy fantasztikus lehetősége az élelmiszeriparnak az elkövetkező időszakban.

Pócs János képviselőtársamnak azt tudom válaszolni a növényvédőszer-csökkenéssel kapcsolatban, hogy álláspontunk szerint sosem szabad úgy döntést hozni, hogy valamit kivezetünk és nincs ott az alternatíva, mert akkor óriási bajt okozunk. És ilyen bajok vannak. Beszéljünk őszintén! Neonikotinoid. Társadalmi kezdeményezés volt, hatalmas társadalmi megmozdulás volt az, hogy a neonikotinoidokat be kell tiltani. De mondjuk ki: a neonikotinoid egy csávázószer volt, amely mindig a föld alatt volt. Helyette nem gondoskodtak alternatíváról, helyette kontaktszerrel kell permeteznünk, 10-szer, 15-ször több méreganyagot juttatunk ki a talaj felületére, a növények felszínére, mintha csáváznánk. Ez szerintem egy óriási meggondolatlanosság volt. Ezért óvok mindenkit attól, hogy kampányokat folytasson. Mert mindig lehet találni embert, aki A-t mond vagy B-t mond és ez nagyon nagy hiba, a felelősség az, ha azt mondjuk, hogy ez egy korszerűtlen termék, veszélyeket rejt magában és itt a korszerű termék, tessék ezt használni. De az nem döntés, az nem egy helyes döntés, hogy azt mondjuk, ezt nem lehet és közben nem adunk mankót, nem adunk támaszt, segítséget, hogy mit lehet akkor helyette. Ez bizony egy óriási veszély.

Amikor az Európai Unió azt fogalmazza meg, hogy 50 százalékkal csökkenteni kell, mi azt javasoljuk, hogy ne engedjen ebből az elvéből, hogy 50 százalék, de ez európai szinten legyen 50 százalék. Az nem mindegy, hogy ez úgy van elérve, hogy mi az 1,6-ból csökkentünk 50 százalékot és a hollandok is az 5,6-ból csökkentenek 50 százalékot, hanem arányosítani kell, mert a termelés biztonságát, pontosan az élelmiszer-ellátási lánc sérülékenysége miatt, nem lehet kockára tenni. Itt a legjobb példa a gradáció, a pocok. Aki nem él a mezőgazdaságban, vagy nincs közel hozzá, annak fogalma nincs róla, hogy mit jelent egy sáskajárás vagy mit jelent egy ilyen pocokjárás. Eszméletlen károkat tud okozni. Az, hogy itt felelősen lehessen dönteni, felelősen tudjuk egyszerre védeni a környezetet és megóvni a termést vagy mérsékelni egyáltalán a kialakult kárt, az egy óriási dolog. Éppen arról beszélgettem szakemberekkel az elején, hogy megengedtük a 20 százalékkal erősebb méreganyag hatóanyagként való felhasználását a pocok gyérítésére, de azt remélem, hogy ez a hűvös, esős időjárás összeomlasztja ezt a gradációt, hiszen az ellenálló képessége már a túlzott szaporodás, a beltenyészet miatt szerintem csökkenőben van és ez a megfázás, ami most ebben az esős időszakban jön, remélem, hogy véglegesen, környezetbarát módon megoldja a pocokkérdést. De ilyen két lábon járó kérdésekkel is természetesen foglalkozni kell.

Piacvédelem is egyben az egész, mert ugyan nem beszélünk róla, hiszen érzékeny téma, de előbb-utóbb az asztalra kell hogy kerüljön az a téma, hogy a rendkívül gyorsan változó éghajlati viszonyok miatt olyan új betegségek, olyan új kórokozók jelennek meg, amelyekre választ kell adni. Viszont azt látjuk, hogy a vegyiparnak, a kémianak az új hatóanyagok kifejlesztése komoly gond. Mint ahogy az emberi gyógyászatban is az antibiotikum hatóanyagának az új kifejlesztése, ami még használ, az egy nagyon nehéz kérdéskör. Itt jön egy nagyon nagy kérdés. Mi tud gyors választ adni, mi tud biztonságot adni? A vegyipari-kémiai kutatások, vagy a biológiai-genetikai kutatások? Mi fog választ adni? Az Európai Unió asztalán most ez a nagy kérdés van. A genetikai kutatásokban, a precíziós nemesítésekben keressük a megoldást, vagy az új hatóanyagokban keressük a megoldást? Ez ma, ami nagy kérdés az Európai Unióban. Nekünk itt kell bölcsnek lennünk az elővigyázatossággal és mindennel kapcsolatban, nem adhatjuk fel azokat a piaci pozícióinkat, amelyek az élelmezés és a népegészségügy egész területén megvannak.

Földi Judit képviselő asszony számára hadd mondjam, hogy teljesen jól látja és megfogalmazza azokat a problémákat, amelyek mindig a változásból erednek. Új. Hétévente a közös agrárpolitikában mindig új támogatási rendszert dolgoznak ki a Bizottságban, mert 27 tagállam 27 eltérő tapasztalatát ötvözi össze mindig az új hétéves időszak. Igen, szeretnénk valós eredményeket valós időben megkapni és tudni. Mind az elektronikus gazdálkodási napló, akár a növényvédelmi napló vagy éppen a pincekönyv, amely elektronikusan működik, mind-mind azt szolgálja, hogy valós adataink legyenek. Igen, visszatartó erővel is bírjon egy permetezési napló, hogy nem utólag könyvelek, nem később majd bejelentek, és ha probléma van, a bizonyíthatóságnak nincs elegendő ereje. Igen, bonyolult, de csak azért, mert nem ismerjük, mert új. Jövőre, amikor találkozunk, adja isten, hogy ebben a bizottságban, ezen a beszámolón, fogom figyelni, hogy még mindig fennáll-e ez a probléma. Én hiszem ezt, hogy mind a falugazdászok segítsége, mind a szaktanácsadóink, mind a gazdák való egymással való konzultációja a különböző fórumokon, mind-mind meg fogja könnyíteni. Csak csettinteni fognak, mert a programok felhasználóbarátsága is egyre inkább bővül.

A kollégáim tudják, hogy én azért nagyon mérges vagyok, amikor valami nehéz és bonyolult. De amikor megmutatják, hogy csak az első évben kellett most mindent újra kitöltögetni, mindent körbe határozni, a műholdas elemzések képeit meg

hasonlókat újra felölni, innentől kezdve azonban csak egy kattintás, mert mindenki automatikusan behívhatja. Tehát már nem lesz vele dolguk. Amíg felépítjük az alapoktól a házat, az nehéz. Onnantól már csak élvezik a komforthelyzetét az egész programnak. Úgyhogy jövőre térjünk erre vissza és remélem, pozitívabb tapasztalatok lesznek. Azt tudom önnek mondani, hogy teljes erővel azon dolgozunk, hogy ez meglegyen. Voltak típushibák, amelyek az Államkincstárnál megjelentek a kifizetéseknel. Ez a klasszikus, amikor a krumplit összetévesztették az erdővel, valami ilyen dolgok voltak. A legnagyobb egyeztetések, a leghatározottabb felszólítások után igyekeztek javítani a program minőségén. Igen, ők is tanulják, az egész rendszer tanulja, hogyan lehet ezt a műholdas felismerést sokkal biztonságosabbá tenni. Működni fog, tanulja a rendszer is, tanulja a kezelője is, tanulja mindenki ezt a rendszert. Remélem, hogy ez sokkal egyszerűbb és könnyebb lesz az elkövetkező időben.

A vidékfejlesztés mindig a tízezer alatti településekre szól. Mi azokkal a településekkel vagyunk összekötve, ott építjük a külterületi utakat, az infrastruktúrát, a szennyvízkezelést és minden egyéb olyan dolgot, ami pluszban az agrár- és élelmiszeripari beruházásokon felül még a gazdák számára biztosított.

Dócs Dávid képviselőtársam részéről is volt ugyanaz a kérdés, hogy lemorzsolódtak a gazdák, de szeretném mondani, hogy a generációváltást sem kell figyelmen kívül hagyni. Ha megnézzük az európai trendet, mindenütt ugyanez mondható el. Azt remélem, hogy ezt meg tudjuk fordítani. És miért vagyok optimista? Mert a magyar tanyák esetében megfordítottuk ezt a trendet. A magyar tanya a reneszánszát éli. Mindaz a támogatás, amit tudtunk számukra adni, ami az ő fejlesztésüket szolgálja, az szerintem egy fantasztikus eredmény. Kézműves termék lett, megélhetés lett, családoknak ad és nyújt biztonságot és az, hogy tudunk most már olyan pályázatot biztosítani számukra, amely az energiatünetlenségüket is biztosíthatja, ez szerintem nagyon-nagyon rendben van.

A kistermelők előtérbe hozása. Ha van szívügyem, akkor ez az. Hadd soroljak néhányat csak a legutóbbi dolgokból! Hogy megoldjuk a tormások, az uborkatermesztők vagy a kistermelők helyzetét, akik kerteket művelnek, vagy tényleg 1-3-5 hektáron gazdálkodnak - szerintem a világon nincs ilyen pályázat -, úgy adtunk 15 ezer eurót az embereknek, hogy önrészt sem kértünk. Az életükben szerintem soha senkitől nem kaptak ingyen pénzt, tőlünk igen; 5 millió forintot előre, és majd a negyedik év végén még 1 millió forintot, amikor elszámolunk. Tehát 6 millió forintot tudtunk adni, ez a kisüzemi pályázatunk volt önrész nélkül. Óriási sikere van. Majd azon kell lennünk, hogy azt értsék meg a gazdák, hogy ezért termelni kell és dolgozni kell, tehát nem lehet úgy tekinteni, hogy köszönöm szépen, jó volt, és elmentem. Tehát ez egy nagyon fontos, első ilyen dolog volt.

De csak hadd mondjam a földvásárlást! Az első 10 hektárig történő földvásárlást nem kell kifüggeszteni, a vevő és az eladó le tudja egymás között boltolni, megkötik a szerződést, a földhivatal ellenőrzi, hogy még soha nem volt föld a nevén. Ez 10 hektárig kifüggesztés nélkül van, hogy ne szenvedjen versenyhátrányt, hogy a nagyobb vagy a nagy ne tudja kiszorítani, hanem kapjon talajra, és hadd tudjon egyről a kettőre lépni. Az egész KAP, amit most csinálunk, pontosan azt szolgálja, hogyan tudunk egyről a kettőre menni.

Minden pályázatunk háromlábú lesz: lesz egy keret a kicsik számára, lesz egy keret a családi vállalkozási méret számára és lesz egy keret a nagy gazdaságok számára. Az teljesen méltatlan volna, amikor azt mondják, hogy csak a nagyoknak; egyáltalán nem. Mindenki számára biztosítjuk azt, hogy lépni tudjon egyet előre, mert nekünk az a legfontosabb, hogy azt az életformát, amin a hagyományaink, a kultúránk, az egész vidéki megmaradásunk alapul, a lehető legnagyobb mértékben támogatni tudjuk. És

hogy vidéken élni, az ne egy lesajnált dolog legyen, hanem életforma legyen, életminőséget jelentsen vidéken élni, hogy a táji környezet szépsége, egészségessége, tisztasága párosuljon egy olyan infrastrukturális ellátással, ami eleve minőséget tud hozni, és akkor ez a vidék igazi népességmegtartó ereje.

Nem véletlen a piac fejlesztése, nem véletlen az, hogy minden önkormányzatnak pontosan ezért tudunk adni akár 100 millió forintot is, hogy hozza létre a termelői piacot, hogy a megtermelt felesleget ki tudjuk vinni. És igen, dolgozunk olyan logisztikai központokon, amik azt segítenék, hogy hogyan tud a kistermelői áru eljutni a nagyobb helyekre; ezen muszáj dolgoznunk, ezen agyalunk.

Most jelent meg a hétvégén - nem tudom, mennyire követték figyelemmel - az új kistermelői rendeletünk, amely bővíti a kistermelők lehetőségeit, hogy minél messzebb és minél szélesebb körben, minél nagyobb volumennel tudjon eladni. Hiszen eljutott egy szintig, és jogos az igénye, hogy léphessen még egyet előre, mert most már alkalmazottai vannak, segítők vannak, a családból is jönnek, és ott maradnak, és így tudjuk a családot is ott tartani és jövőt és perspektívát adni mindenki számára. Tehát a kistermelők előtérbe állítása a legfontosabb szempont számomra a vidékmegőrzés, a vidékfejlesztés terén, de őszintén mondom, ebben nagyon jó eredményeink vannak, és nagyon jól haladunk.

Hatósági áras tűzifa és az egész tűzifakérdés. Emlékeznek még, micsoda gondok voltak azzal, és mennyiszer kikaptunk a hatósági áras tűzifa miatt, hogy nincs ott időben, nincs ott mindenkinek? Hát, mit gondoltunk? Aki soha életében nem vásárolt azelőtt fát, tavaly az is vásárolt, és akkor most csodálkozunk? Megvették az emberek öt évre előre a famennyiséget, akkor ne csodálkozzunk azon, hogy idén kevesebbet vásárolnak.

Idén olcsóbban lehet hozzájutni jóformán. Tehát nem arról szól ez, hogy kiveztük a hatósági árat a tűzifa részéről, és akkor most úgy megdrágult, hogy az emberek nem tudnak hozzájutni; egyáltalán nem. Arról szól, hogy az erdészetnél most is mindenki vásárolhat. Arról nem tehetünk, hogy a tűzépesnek milyen koncepciója van, hogy ő azon az áron egyáltalán szándékozik-e eladni egy grammot is, vagy olyan magasra teszi az árat, hogy oda senki ne menjen fát venni.

Én azt tudom vállalni, ami az én hatásköröm. A magyar állami erdőgazdaságoknál és a magán-erdőgazdaságoknál is be lehet szerezni a fát korlátlan mennyiségben és megfelelő áron, ami teljességgel vállalható, mert 30 ezernél nemigen drágább köbmétere ennek a fának. Csak az tény és való, ha az emberek bespájzolnak, akkor a következő évben a tartalékaikat használják. Majd jövőre biztosan vásárolnak, vagy majd nyáron vásárolnak, hogy száradjon. Nem tehetünk erről.

A magán-erdőgazdaságok is kivették a részüket a hatósági áras tűzifából. A tisztességhez az is hozzátartozik - nem biztos, hogy mindenki tudja -, hogy amikor a fa hatósági árát megalkottuk, akkor a magán-erdőgazdaságokkal is leültünk, és meghatároztuk, hogy mi az az ár, ami számukra is vállalható és tartható. Az egy közös egyezés volt, és nem úgy volt, hogy egyébként 50 ezerbe kerülne a fa a magán-erdőgazdaságoknál, de az állam 30 ezerért adja. Közös egyezés volt, hogy mi az, amivel normális áron meg lehet védeni az embereket attól a bizonytalanságtól, hogy lesz-e energia-veszélyhelyzet vagy nem lesz.

Túrórudi, 18 százalék. Igen, mert kimaradt az általános tejtermékáfa-csökkentésből, ami jogos, hogy legyen, és kell. Azt tudom önnek mondani, hogy folyamatosan csökkentette a magyar állam az élelmiszerek áfáját. Az is egy szomorú tapasztalat, hogy amiért csökkentve lett, hogy akkor majd mérséklődjenek az árak, az - fogalmazhatok úgy - csak mérsékelten vált be, mert a kereskedelem néhány hét, néhány hónap után visszakompenzált, és benyelte ezt az árat.

Tehát, amikor azt követelik rajtunk, hogy a mindennek megváltója, az áfa csökkenjen, az nem váltja ki azt a piaci hatást, amiért követelik. Mivel a magyar adórendszer úgy épül föl, hogy a munkavállalást támogatja, és munkavállalói oldalról nyújt kedvezményt mindenkinek, és az emberek gazdagságát pedig úgy preferálja, hogy a fogyasztói adó viszonylag magas, és mindenki úgy adózik, hogy ki, mennyit fogyaszt, ez így működik, de az alapvető élelmiszerek már most 5 százalékos áfán vannak, és azt hiszem, hogy ez teljességgel vállalható és teljesen rendben van.

Az nem járható, hogy egy egész szektornak az áfa-csökkentését kezdeményezzük egyszerre, mert a büdzsének, az államkasszának a teherbíró képességét figyelembe kell venni. De ahogy a példa mutatja, mindig lehet egy-egy termékénél jól indokolhatóan áfa-csökkentést elérni, ezért érdemes kezdeményezni.

Czerván György államtitkár úrnak hadd mondjam, hogy teljesen jó meglátás a következő, hogy akár a háborús események, és nyugodtan fogalmazhatunk így - amit igazából nem mondott ki, de ez tényleg így van -, a szabadkereskedelmi egyezmények, amelyek kötnek Európa és valamilyen más ország vagy országrészek között, mindig a mezőgazdaság kárára vannak. Mert az Európai Unió egy fejlett ipari térség, ahol mindig autókat és technológiát akarunk eladni, akivel viszont szabadkereskedelmi egyezséget kötünk, ott pedig fejlett mezőgazdaság van, és ők mindig mezőgazdasági termékeket szeretnének eladni, ezért itt mindig hátrányban vagyunk, itt mindig nagyon komoly összefogásra van szükség.

Én azt teljességgel támogatom, hogy legyen egyeztetés a különböző szakmai szervezetek, az érdekvédelmi szervezetek között, és ha az érdekvédelmi szervezet úgy látja, hogy hallatnia kell a hangját, és hogy szóvá kell tenni azt, hogy az Európai Unió tétlenül nézi, hogy a belső piaca felborul, akkor meg kell tenni a lépéseket.

Gyakorlatilag most azzal szembesülünk, hogy hiába jelezzük, hogy piaci zavarok vannak, egyszerűen a szőnyeg alá van söpörve, és nem akarnak vele foglalkozni, mert megvárják, hogy majd a nagy tagállamokban akár a csirke vagy a tojás vagy bármilyen termék olyan zavarokat okoz, majd akkor igyekeznek lépni, és nem proaktívan, megelőzően lépnek föl, hanem majd kárelhárításként fognak föllépni, amikor már késő van. Hiszen a piaci bizalom, a piaci utak megtartása és fenntartása létkérdés a mai világban, ezt veszélyeztetjük.

Illegális szemétkerakás. Ez egy komoly probléma, személyes élményem is van erről, ugyanis megdöbbenve vettem kézhez azt a levelet, amit kaptam a kormányhivataltól, hogy az erdősávomban húsz darab gumibroncs van lerakva és azonnal intézkedjek az elszállításról. Bevallom, indulatot váltott ki belőlem, mert aki lerakta, még fel is jelentett, hogy ott van, hogy egészen biztos legyen benne, biztosan jól szórakozott és élvezte a helyzetet. Nagyon dühös voltam ezért és komoly gond volt, hogy hogyan tudom én azt onnan eltüntetni. Nem az a megoldás, hogy felrakom a kocsira, aztán én is elgurigázok mindenkinek egyet, hogy mindenki oldja meg, nyilván nem is tehetem ezt. Ez ügyben általános párbeszédet kell kezdeményezni a szereplőkkel, az biztos. Azt remélem, hogy az újonnan felálló koncessziós rendszerben lesz nyitottság és lesz olyan együttműködési lehetőség, amellyel ezt a kérdést rendezni lehet és meg tudjuk magunkat védeni, hogy ne az ártatlan fizessen, hanem azt az alapvetet kell itt is előtérbe állítani, hogy a szennyező fizet. Ebből nem lehet engedni, szerintem ezt a gondolatot kell továbbvinni majd.

Font Sándor elnök úr kérdésfelvetése: a madárinfluenza, az egész állategészségügyi kérdés, hogy egyáltalán hogy tudjuk azt az antagonisztikus ellentétet felbontani, a természetes tartás és zárt tartás közötti dolog. Azt hiszem, egyetlenegy megoldást tudok erre, csak sajnos szerintem még az néhány évet igénybe vesz, ez pedig a vakcinák megjelenése. Nem tudjuk megúszni. A kutatások előrehaladtak, magyar szakemberek is részt vesznek mind a madárinfluenza, mind a sertéspestis elleni

vakcina kitalálásában, feltalálásában. Azt remélem, hogy az lesz a hétköznapi gyakorlat, hogy vakcinázni fogunk minden egyes vízi szárnyast vagy minden egyes sertésünket is e két nagy betegség ellen. Csak szerintem az a rossz hírünk lesz, hogy ahogy ezt kivédjük, majd jön egy új. Mindig is így fogunk futni a dolgok után, de nem lesz más megoldás, mint ez. Gondoljunk bele, mi történik egy olyan tartás esetében, ahol nyitott tartás van. Semmi probléma nem volna, ha kellő izolációs távolságok volnának. Ezt is szeretném majd egyszer a bizottság asztalára tenni. Nagyon kényes kérdés. Szabad-e, lehet-e engedélyt adni egy telep továbbműködésére, amikor valaki be akarja fejezni, el akarja adni, ha ott van mellette száz méterre még egy telep, kétszáz méterre még egy, ötszáz méteren, egy kilométeren belül még három, és ez pont délen pontosan így van. Tehát nincsenek meg az izolációs távolságok, mert történelmileg így alakult ki, nem kötelezhetem a termelőt, hogy most hagyja abba. Azt viszont lehet, hogy új működési engedélyt nem adunk ki. De ez is nagyon sok érzelmi problémával fog járni. Itt kérem majd a bizottság észszerű javaslatát, észrevételeit, hogy lehet-e. Mert mivel szembesülünk? Azzal, ha valaki nem tartja be a zárt tartás dolgait és nála beüt a madárinfluenza, mert elég, ha egy vándormadár felette elmegy és ürít, hogy ott van száz méterrel mellette egy milliárdokból megépített zárt tartású, korszerű rendszer, és mivel a védelmi zónán belül esik (*Elnök: Le kell ölni!*), azt is le kell ölni. Ez a nemzetgazdaság számára is egy óriási kár és a tulajdonos számára is óriási. Ki a felelős? Akkor az állam fizessen? Ezért nagyon nehéz mindezt mérlegre tenni, hogy akkor hogyan találunk erre megoldást.

Természetesen aztán jön a következő ilyen, hogy ha szabadon van, nagyobb az ellenálló képessége, természetszerű körülmények között van s a többi, biztos, hogy akkor edzettebb, ellenállóbb, főleg a tömő ludasok szokták ezt hangoztatni, hogy nekik a tenyésztéshez nagyon kellene a kinti tartás és nem a benti, és igazuk is van. De meg kell tudnunk oldani azt, hogy különbséget tenni úgy, hogy ha megvan egy izolációs távolság, engedélyezzük, hogy természetes körülmények között legyen ezekben az időszakokban is, hiszen, ha kitör a baj, őt érte, ő szenved a kárát, nincs probléma. De nagy a gond ott, amikor nemcsak saját magáért felel, hanem a környezetében lévő termelőtársait is veszélyezteti, vagy annak a megélhetését befolyásolja azzal, hogy akkor utána három hónapig, két hónapig nincs telepítési engedély, akkor mekkora bevételkiesést kell hogy elszenvedjen.

Növényvédőszer-hatóanyag kivonásának kérdése, kutatóintézetek támogatása. Nagyon komoly kérdéseket feszeget elnök úr, és ezért is hoztam párba a kettőt, hogy mi fog környezetbarát megoldást adni, mi lesz az a megoldás, amely számunkra jó. A neonikotinoidokról beszéltem, hogy micsoda felelőtlenség az, ha valamit úgy vonunk ki, hogy nincs alternatív szer, nincs a repcebolha vagy fénybogár ellen valami olyan megoldás, amely biztonságot tudna nyújtani úgy, hogy a beporzókat, mondjuk, ne veszélyeztesse. Ez egy nagyon komoly kérdés. A GMO-nál pedig a lehető leghatározottabban ki kell állnunk, hiszen zászlóvivői vagyunk ennek az ügynek, semmi sem veszélyeztetheti, befolyásolhatja ezt. Annak, hogy Magyarországon ez ilyen szinten és ilyen mértékben előnyt hordoz magában, nemcsak a népegészségügy vagy az emberek táplálkozási minőségében van szerepe, hanem, valljuk be, gazdasági előnyökkel is kell hogy bírjon, sőt továbbmegyek, piacvédelmi eszközünk is lehet. Szerintem ezt nem lehet kihagyni.

Amit felvetett, az teljesen nyitott kapu, mert a rovarfehérjét tartalmazó élelmiszerek esetében a forgalomba hozatali rendeletben pontosan így szabályoztuk. Mivel az Európai Unióban kisebbségben maradtunk, ezért csak úgy tudjuk magunkat megvédeni, hogy jó nagy betűvel ráíratjuk a címkére, hogy rovarfehérjét tartalmaz, és nehogy eltévessze az, akinek nincs ott a szemüvege, ezért külön polcra is rakatjuk. Tehát úgy lehet olyan termékhez vagy élelmiszerhez jutni, ha valaki ilyet nagyon akar,

hogy külön elkülönített polcon találja, amin nyilván fel van tüntetve, hogy ez rovarfehérjét tartalmaz. Érdemes megfontolni, hogy GMO-s termékre ugyanúgy kiegészíteni mindezt, és akkor az emberek szabad akaratukból eldönthetik. Akkor megúszunk egy olyan vitát, hogy jó vagy nem jó, érdemes vagy nem érdemes, döntsön mindenki úgy, ahogy akar, de akaratunk ellenére ne kelljen GMO-s terméket vagy rovarfehérjés terméket fogyasztani. Köszönöm a megtisztelő figyelmüket.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Bencze János Duna-Tisza köze vízháztartásával kapcsolatos kérdéséhez szeretnék hozzáfűzni valamit csak nagyon röviden. Több mint három éve indult el az a program, amelynek a végeredményét próbálom megmutatni. *(Felmutat egy térképet ábrázoló papírt.)* Ennek lényege, hogy a Duna-Tisza össze lesz kötve egy csatornával. Ez a Duna-Tisza köze felső részét fogja egészen Tápióságtól megtáplálni, alsó részénél, a déli részén pedig a Duna meg lesz nyitva egy 18 köbméter/szekundumos vízkivétellel, ez az alsó részt fogja megtáplálni. Több milliárd forint áll rendelkezésre a tervezésre, ezt nem vonta el a kormány. A tervezés végfázisban van, vannak már engedélyezett szakaszai a terveknek, az alsó déli részénél van még hátrány a tervezésben, az északi rész döntő mértékben már engedélyezett fázisban van. Soha még ilyen fázisba nem került a Duna-Tisza köze vízháztartásának megoldása. Farkas Sándorral, Czerván Györggyel 25 éve vagyunk képviselők, annyi programot láttunk már ennek a megoldására és most végre a vizes szakma, a természetvédők, környezetvédők, állatvédők, erdészek nagyon sokan egységre jutottak, hogy mi legyen egyáltalán a modell, mert a modellen volt a vita, hogy milyen modellel lehet egyáltalán ezt a problémát kezelni, ebben megegyezés született és a program tervezési szakaszának a végrehajtása jelenleg folyik úgy, hogy, mint említettem, nem került sor forráselvonásra a nehéz időszakban sem.

Én meg szeretném köszönni miniszter úrnak és a miniszter urat segítő államtitkároknak, helyettes államtitkároknak, akik közben itt jelen vannak az üléssteremben, hogy miniszter úr ezt a beszámolót megtartotta, és azt szintén ki szeretném emelni, hogy az a közvetlen és tárgyilagos hangnemben történő tájékoztatás, amelyet miniszter úrtól megszoktunk, ez most is érvényes volt; ezt köszönjük. Talán ugyanebben a hangulatban és hangnemben szoktak a bizottsági üléseink is lezajlani. Szoktam volt mondani, hogy ez nem a nagypolitika, a közélet ütközőtere, és hála istennek ezt most is tudjuk tartani.

Csak a formalitás miatt kérdezem meg, hogy van-e valakinek rövid viszonzkérése. *(Jelzésre:)* Igen. Bencze Jánosnak. Nagyon rövid legyen a kérdés!

További kérdések, észrevételek

BENCZE JÁNOS (Jobbik): Nagyon rövid, nem viszonzkérés, és elnézést, ezt utoljára tartogattam. Nem szeretném egészében bemutatni, hogy a mi ágazatunk, az agrárium mennyi helyre nyúlik ki, de egy problémát jeleztek, ami ránk is tartozik egy kicsit, ez a vetőmagok címkézése. Itt jeleztek egy olyan problémát, hogy a zárjegyhasználatra a NÉBIH-nek van felhatalmazása az OECD-től és az EU-tól, viszont utoljára 2019-ben írtak ki erre közbeszerzést, és az már lejárt. Jelzik a mezőgazdasági szereplők, a szakemberek, hogy a rögzített 11 forintos árhoz képest 25 forintért vannak megrendelve a címkék, tehát veszteség éri a magyar államot is. Csak annyit még, hogy a vetőmaggyártás nagy része, az előállítás nagy része a nyugati multikhoz köthető, és arra kéri önöket, hogy rendezzék ezt a helyzetet, hogy ne nyugati multikat támogassunk a mi pénzünkéből. Köszönöm.

ELNÖK: Köszönöm szépen. *(Jelzésre:)* Pócs János!

PÓCS JÁNOS (Fidesz): Miniszter úr, a személyes érintettsége fölvetésekor jutott eszembe, hogy ez országos probléma, hogy a nagyméretű mezőgazdasági gumiabroncsoknak a befogadása nem megoldott. Ez nálunk is aktuális, és az ITM-től én bekértem azoknak a hulladékfeldolgozóknak a névsorát, akik elvileg vállalták, de senki nem fogadja be. Javaslom, hogy ezzel foglalkozzunk. Köszönöm.

DR. NAGY ISTVÁN agrárminiszter: Erre jó egy miniszteri meghallgatás, mert ilyen gyakorlati problémák jönnek elő, mint a vetőmagcímkek vagy a gumiabroncsok. Komolyan fogunk foglalkozni vele, és lesz visszhangja, ezt ígérem. Köszönöm szépen.

ELNÖK: A konkrét ügyeket hagyjuk arra a parlamenti témára, amikor a kérdések, azonnali kérdések, netán írásbeli kérdések vannak. *(Jelzésre:)* Dócs Dávid!

DÓCS DÁVID (Mi Hazánk): Tisztelt Bizottság! Tisztelt Miniszter Úr! Köszönöm szépen a részletes válaszadást. Valóban, a jó szándékot látjuk. Én egy kicsit másképp látom a gyakorlatban megvalósulni ezeket a dolgokat, hiszen a kistermelők valóban kapnak támogatásokat, de nem elég nekik 15 ezer eurót adni, hanem a későbbiekben a terméküknek az eladhatóságát és a versenyképességét is nagyon fontos, azt gondolom, elősegíteni és megoldani.

Örvendetes - én többször elmondtam itt a bizottsági ülésen belül, hogy a fiatal pályakezdő földművesek földszerzése szinte lehetetlen, hiszen az elővásárlási jogosultság alapján és a tőkeerősség alapján a nagyok fognak lecsapni egy kifüggesztésre, és élnek majd ott az elővásárlási jogukkal, és elfogadó nyilatkozatot tesznek -, és nagyon örültem, amikor a 10 hektárig lévő területnagyságig ez a földvásárlás könnyebbé vált. Viszont annak már kevésbé örültem, amikor egy kormányrendelettel ezt felülírta Magyarország Kormánya, hiszen ez csak szántóföld, legelő és rét tekintetében maradt meg a továbbiakban is, az erdő, a gyümölcsös és a szőlő kikerült ebből a felsorolásból. Így egész egyszerűen ezekhez nem lehet ilyen kedvezményes feltételek mellett hozzájutni, ami egy összefüggő birtoktest megvásárlása esetén már problémákat idézhet elő.

A termelői piacok nagyon jó ötletek, és azt gondolom, hogy van ennek keletje, de ezeknek a gyakorlatban való kivitelezése sajnos nagyon sokszor nem veszi figyelembe a helyi, területi lefedettséget. Tehát arra gondolok, hogy termelői piac létesült, mondjuk, egy olyan kistelepülésen, ahol erre semmilyen indok nem lett volna, hiszen nincsen őstermelő még a láthatáron sem, máshol pedig rengeteg termelő van, de piacuk nincsen. Talán ezt úgy lehetne orvosolni - említette agrárminiszter úr a logisztikai központok fontosságát és építését -, reméljük, hogy több logisztikai központ fog vidéken létesülni, és ezeknek nem a nagyságára kéne inkább fókuszálni, hanem a területi lefedettségre. Minél szélesebben van lefedve a vidék, én azt gondolom, annál versenyképesebbé fogja tenni a vidéken megtermelt árukat.

A tűzifakérdésnél nem tudom, hogy melyik erdőgazdálkodó, magán-erdőgazdálkodó lehetett, aki egyetértett ezzel a 30 ezer forintos árral, hiszen jelen pillanatban a megnövekedett inputanyagáraknak köszönhetően, a megnövekedett munkabéreknek köszönhetően sokszor ennek a 30 ezer forintnak a felét teszi ki a termelési költség, tehát biztos, hogy ez gazdaságosan hosszú távon nem vihető így végbe. Látjuk azt a problémát, ahogy agrárminiszter úr is említette, hogy akár 5 évig betároltak, hiszen olyan emberek is vettek fát, akiknek még kémény sincs otthon a portán, de éltek ezzel a kedvező lehetőséggel, éltek ezzel a piaci résszel, hiszen lényegesen olcsóbban lehetett a tűzifához hozzájutni. Ez viszont nem egy évre, hanem félő, hogy több évre tette tönkre ezt az ágazatot, és kérdés, hogy azok a kis szereplői ennek az ágazatnak, életben tudnak-e maradni, akik most is a túlélésért küzdenek.

A költségvetésnek értjük a fontosságát, hogy nem lehet még kiterjesztettebb áfa-kedvezményeket tenni, viszont a társadalomnak is van egy teherbíró képessége, itt viszont fontos lenne, hogy még több kedvezményt adjunk. Természetesen mi is értjük azt, hogy van egy túl-ig határ, de talán lehetne még azért gesztusokat gyakorolni az élelmiszerek áfájában. Köszönöm szépen, miniszter úr.

ELNÖK: Megadom a szót, miniszter úr.

További válaszadás, reagálás

DR. NAGY ISTVÁN agrárminiszter: Mint ahogy a példa mutatja, a túrórudi már jön is, tehát mindig meg lehet találni. Rajta tartjuk a kezünket mindazokon a társadalmi folyamatokon, hogy jó és helyes érzékeléseket tudjunk levonni.

Miért lett módosítva a 10 hektáros rész? Ha sorolok önnek ilyen helyeket, hogy Badacsony, a Balaton környéke, akkor máris érzi, hogy egyszerűen meg kellett védeni, hogy az termőterület legyen, és hogy suttyomban ne alakuljon át víkendházzá. Ha kifüggesztés van, akkor legalább a helyi termelő tud sikoltozni, vagy tud jelentkezni rá, és meg tudja akadályozni a befektetni szándékozó vásárlót.

Itt meg kellett értenem azt, hogy muszáj féket betenni a rendszerbe, mert nem azt a szerepet töltötte volna be Balaton-felvidéken ez a tízhektáros történet szőlőben, gyümölcsösben, erdőben, amit szerettünk volna, hogy a kistermelők termelési körülményhez, feltételekhez jussanak, hanem egyszerűen a tőkebefektetők azonnal víkendtelkeknek alakították volna át ezt az egészet, úgy, hogy senki nem tudta volna őket megakadályozni. Ezért kellett nagyon gyorsan a féket belerakni. Az ország más területein kiválóan működik, sajnos a visszaéléseket csak így lehetett bezárni, nincs más esélyünk és lehetőségünk. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen, miniszter úr, még a viszonzválaszokat is. A munkájához hasonló lendületet, kitartást és akaratot kívánok, mint amit eddig bemutatott. Köszönöm szépen.

Az 2. napirendi pontot lezárom. 5 perc szünetet rendelék el, és folytatjuk a 3. napirendi ponttal.

(Szünet: 12.08 - 12.14)

Egyes agrártárgyú törvények deregulációs szempontú módosításáról szóló T/5885. számú törvényjavaslat (Részletes vita a HHSZ 44-45. §-a alapján)

Megnyitom a 3. napirendi pontot, amely az egyes agrártárgyú törvények deregulációs szempontú módosításáról szóló T/5885. számon benyújtott törvényjavaslat. Köszöntöm dr. Répássy Róbert államtitkár urat, dr. Pilz Tamás urat, akik képviselik most a kormányt. A részletes vitáról van most szó e napirendi pontban. Ennek megfelelően a vita első szakaszát nyitom meg. Itt azt kell megvizsgálni, hogy a házsabályi rendelkezések 44. § (1) bekezdésében foglaltaknak megfelel-e a benyújtott jogszabály-előterjesztés. Kérdezem az érintetteket, hogy van-e bárkinek kérdése, észrevétele, az előterjesztőt pedig kérem, nyilatkozzon róla, hogy e szakaszban foglaltak szerint megfelelőnek találják-e az előterjesztést.

DR. RÉPÁSSY RÓBERT államtitkár (Igazságügyi Minisztérium): Köszönöm a szót, elnök úr. Tisztelt Bizottság! Az előterjesztő álláspontja szerint az előterjesztés megfelel a határozati házsabály rendelkezéseinek.

ELNÖK: Köszönöm szépen. További kérdés, észrevétel az első vitaszakaszban van-e? *(Senki sem jelentkezik.)* Nincs. Szavazzunk róla! Ki az, aki egyetért azzal, hogy megfelel a házszabályi rendelkezés 44. § (1) bekezdésének a benyújtott indítvány? Aki ezzel egyetért, kézfeltartással jelezze! *(Szavazás.)* Egyhangúlag egyetért a bizottság. A vita első szakaszát lezárom.

A második szakaszt nyitom meg, de mivel a törvényjavaslatához nem nyújtottak be módosító indítványt, amely a tárgykörünkbe tartozna és maga a bizottságunk sem tervezi módosító indítvány benyújtását, ezért érdemi vitát ebben a szakaszban nem kell hogy lefolytassunk. Éppen ezért rögtön a formalitások szabályait követően szavazásokra kerül sor, amelynek során két kérdésről kell szavaznunk. Egyrészt arról, hogy ki az, aki egyetért azzal, hogy a részletes vitát ezennel lezárjuk. Aki ezzel egyetért, kézfeltartással jelezze! *(Szavazás.)* Egyhangúlag elfogadta a bizottság.

Kérdezem, ki az, aki egyetért azzal, hogy a részletes vitáról szóló jelentést nyújtsuk be a tisztelt Háznak. Aki ezzel egyetért, szintén kézfeltartással jelezze! *(Szavazás.)* Ez többség.

Ezzel a 3. napirendi pont kapcsán minden kötelezettségnek eleget tettünk, a napirendi pontot lezárom. Köszönöm a kormány képviselőjét.

Egyebek

A 4. napirendi pont az egyebek. Szeretném tájékoztatni a bizottságot, hogy a következő ülésünk várhatóan november 28-án, kedden 10 órától lenne. A mostani információink szerint ez az utolsó bizottsági ülés lesz terveink szerint. Ha másképp alakulna, ahhoz alkalmazkodni fogunk.

Van-e még másnak kérdése, bejelentenivalója az egyebekben? *(Senki sem jelentkezik.)* Nincs. Az egyebek napirendi pontot is lezárom.

Az ülés berekesztése

Az ülést berekesztem. Köszönöm szépen.

(Az ülés befejezésének időpontja: 12 óra 18 perc)

Font Sándor
a bizottság elnöke

Jegyzőkönyvvezetők: Bihariné Zsebők Erika és Lestár Éva